TÖB-DER

TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

On beş günde bir yayınlanır.

●

15 HAZİRAN 1975

●

Yıl : 4 — Sayı : 99

●

S a h i b i
Ali BOZKURT

●

Yazı işleri müdürü
Binali SEFEROĞLU

●

Teknik yönetmen
Mehmet KOÇ

●

Kapak Fotoğrafı : İbrahim Demirel

A d r e s
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
Saray Apt : 12/1 Demirtepe - ANKARA

●

Telefon
17 49 27 — 25 14 52

●

Abone koşulları
Yıllık : 30, Altı aylık : 15 Lira
Dış ülkeler iki katıdır

●

Fiatı : 2 Lira

●

Basıldığı yer
Şark Matbaası — ANKARA

TELGRAF

SAYIN SÜLEYMAN DEMİREL
BAŞBAKAN ANKARA

5 Haziran 1975 saat 02'de Sakarya Şubesi saymanımız Hikmet Demir kurşun yağmuruna tutularak öldürüldü. Şube Başkanımız Sedat Ege, Şube Sekreterimiz Hüsamettin Aygün ve işçi Ahmet Ege'de ağır şekilde yaralandılar.

Cinayeti işleyenler her zaman olduğu gibi, gene yakalanamadılar.

15 Şubat 1975 gününden beri bu öldürülen dördüncü, Cephe Hükümetinin kuruluşundan bu yana da ikinci üyemizdir. Bunun Cumhuriyet tarihinde eşine rastlanmaz.

Yasa tanımaz faşist terörcülerin güvenlik güçlerine yardımcı güç sayılmasından beri, başta öğretmen ve öğrenciler olmak üzere, tüm devrimciler olmak üzere, yoğunlaşan öldürme eylemleri, sorumlulardan hiçbirisi tarafından bir kez olsun kınanmamıştır. Bunlardan da, vatandaşların can güvenliklerine gerektiği kadar önem verilmediği anlamı çıkar.

Şimdiye kadar öldürülmek istenip de, kıl payı kurtulan öğretmenlerimizin sayısı otuzdan, yaralananların sayısı ise ikiyüzden fazladır.

Bundan böyle öğretmenlerimiz, kendi güvenliklerini kendileri sağlama yolunu seçerlerse, doğacak olayların sorumluları faşist saldırganlar ve onların örgütlerinin eylemlerine göz yumanlar olacaktır.

Sizler halâ bu olaylara birer zabıta vak'ası olarak mı bakacaksınız? Sizler halâ herkesçe bilinen terör örgütlerinin temsilcilerinden yasalar önünde hesap sormayacak mısınız? Ve sizler söyler misiniz, hiç faili meçhul cinayet ve saldırı olarak kalan bir sermayedar davası hatırlıyor musunuz?

Öğretmenlerimizin örgütlenme, mal, can ve öğretim güvenlikleri daha ne kadar faşist saldırganların insafına bırakılacaktır.

Sizlerin kanunsuzlukları onaylamayacağınıza ve bunların üzerinde dikkatle eğileceğinize inanmak istiyoruz. Saygılarımızla.

ALİ BOZKURT
TÖB — DER Genel Başkanı

KIYIM

Cinayet, terör, baskı, tehdit, Sürgün

SONUÇ

100.000 ÜYE
600 ŞUBE

HEDEF

SENDİKALAŞMA, GREV VE TOPLU SÖZLEŞME HAKKINA DOĞRU

ÖLENLER DÖĞÜŞEREK ÖLDÜLER

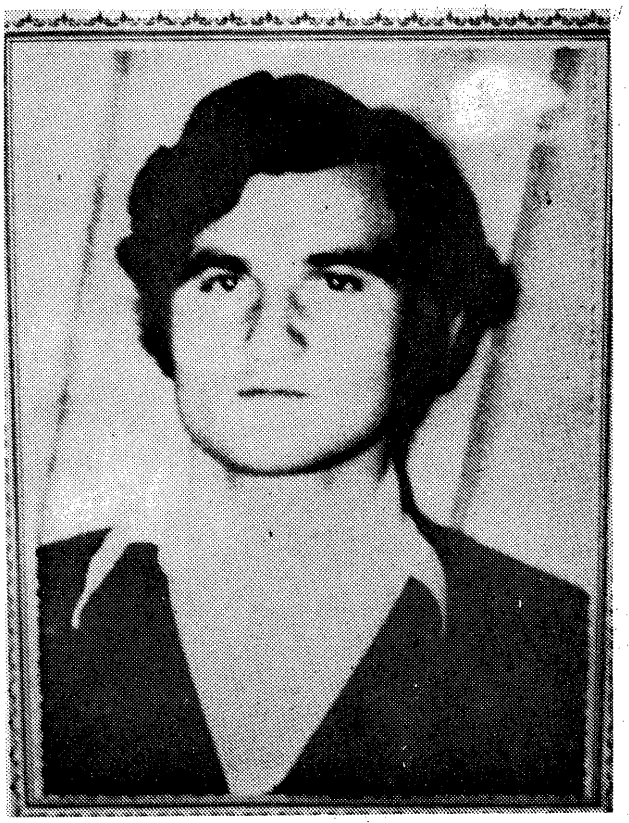

HİKMET DEMİR
— ÖLDÜRÜLDÜ —

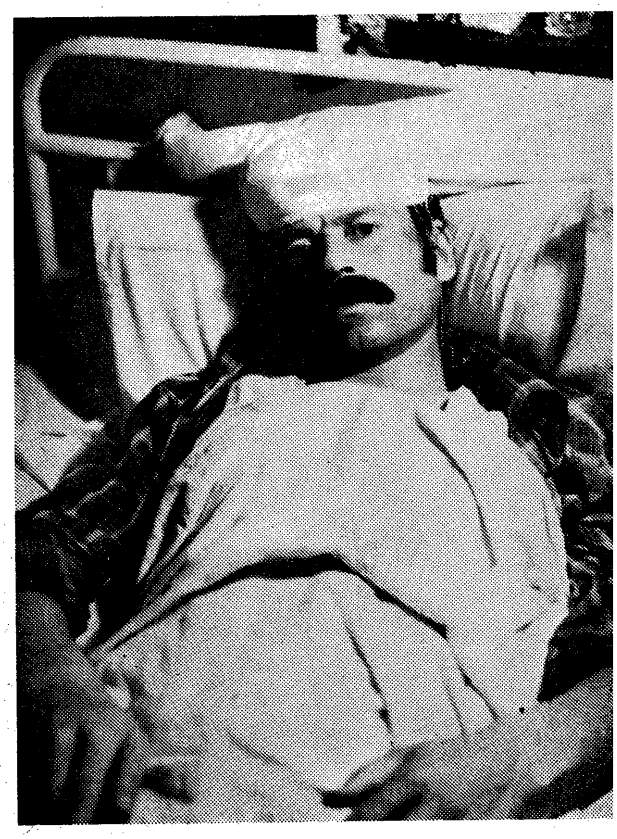

SEDAT EGE
— YARALANDI —

TÖB — DER BASIN BÜLTENİ

15 Şubat 1975 tarihinde 64 ilde yaptığımız kapalı salon toplantıları ve 16 şubat günü İzmir'de yaptığımız yürüyüşten sonra örgütümüz üzerindeki baskılar, yaralama, sürgün ve öldürme eylemleri planlı bir şekilde giderek arttı. Adapazarı şube saymanımızın öldürülmesiyle son üç ayda öldürülen üye sayımız 4'e çıktı. Turgutlu'da Battal Öz, Erdemli'de Murat Gökten, Sivas'ta Hüseyin Esen, Sakarya'da Hikmet Demir. Hemen hepsi de siyasî cinayet olan bu öldürme olaylarının herbirine bir kılıf uyduruldu. Tüm haber alma ve kamuoyuna duyurma araçları ellerinde bulunan egemen çevreler, kamuoyunu yanıltmada oldukça başarılı oldular. Battal Öz'ü tertiple öldüren katil sağ militana deli dediler. Murat Gökten'in ölümüne gaz zehirlenmesi dediler. Hüseyin Esen'in öldürülmesine ailevî neden dediler, şimdi de Hikmet Demir'in ölümüne sarhoşluk tartışmasından çıktı diyorlar.

52 yıllık Cumhuriyet döneminde öldürülen öğretmenlerin sayısı da zaten dört kişiden pek fazla değil. Nedense son üç ay da, özellikle de MC Hükümeti döneminde öğretmenlerimiz ille de kendilerin öldürsün ler diye yarışa girmişler gibi gösterilmek is teniyorlar. İşin ilginç yönü bu yarışa giren lerin tümü de devrimci öğretmenler oluyo

İŞİN İÇİNDE İŞLER VAR

Gerçekte işin içinde işler var. Devlette izin alarak deyletin verdiği güvenceye da yanılarak yapılan 15 Şubat toplantıların kışkırtılmış gruplar saldırtıldı. Bunu düzen liyenler saldırıların başarılı olması için dü falarca yazılan, mahkemelerin zabıtların ve güvenlik mahkemeleri savcılarının idd anamelerine geçen yöntemleri uyguladıla Böylece kışkırtmalar sonunda çıkarılan ç laylarda insanlar öldürüldü, evler, işyerle tahrip ve yağma edildi. Mezhep kavgas körüklendi. Tüm bunlar yetmiyormuş, a yapılmış gibi bazı siyasal kuruluşların ba lider ve kişileri söz, yazı ve davranışlarıyl hep saldırganların sırtını sıvazladılar. Yasa lara uymaktan gayrı bir şey yapmıyan dev

imci öğretmenlere ve örgütümüz TÖB — DER'e yapılmadık iftira bırakmadılar. O günlerin yayın organları incelenirse bunların belgeleri fazlasiyle bulunacaktır. İşte yıllardan beri devam eden ve 15 şubat tan bu yana da iyice dozu artırılan saldırı, şantaj, iftira v.b. yöntemler faşizm özlemcilerini açığa çıkardı. Hedef gösterilen öğretmenlerimizin ve tüm devrimcilerin öldürülme oranları hızlandı. Önemsiz bir kaç olay hariç uçlular hiç bir zaman bulunamadı.

Doğaldır ki her yaptığı yanlarına kalan, güvenlik güçlerinin bir bölümünden destek ve anlayış gördükleri kamuoyunda yaygın olan; iktidarın kilit noktalarından bazılarının başında bulunan sorumlularca devletin güvenlik güçlerine «yardımcı» oldukları söylenen faşist militanlar ferman dinlemiyecekler. Astıkları astık, kestikleri kestik olacaktır. Bir anlayış ki kendisini etkin kılmak için sokak kabadayılarından, besleme faşist militanlardan medet umar, anlayışın egemen olduğu yerde hukuk egemenliğinden sözedilemez. Bir anlayış ki; devrimci öğretmenleri, öğrencileri hasım olarak görür. Örgütlenme hakkını, söz ve düşünce özgürlüğünü tanımaz, çeşitli yöntemlerle kısmaya çalışır. O anlayışın egemen olduğu yerde kişi güvenliğinden sözedilemez.

Bu cinayet olayında öldürülen öğretmen üyemiz Hikmet Demir, öldürülen devrimci öğretmenlerin ne ilkidir, ne de sonuncusu olacaktır. Ancak bu tip olaylardan yarar umanlar bilmelidirler ki sağ terör bizi yıldıramıyacak, daha etkili mücadeleden alıkoyamıyacaktır.

HALKIMIZA..

4 Haziran 1975 Çarşamba günü akşamı —dün akşam— İlimiz Belediye Göl Gazinosundan dönmekte olan dört devrimci öğretmen arkaraşımıza, eli kanlı faşist katiller saldırdılar.

— Hikmet Demir arkadaşımız öldürüldü.

— Sedat Ege arkadaşımız ağır yaralandı.

— Ahmet Ege ve Hüsamettin Aygün arkadaşımız komaya sokuluncaya dek dövüldüler.

Hikmet Demir arkadaş, 25 yaşında gencecik bir köy öğretmeni idi. Tüm çabası köyüne, halkına bilinç ve aydınlık götürmekti.

O, genç yasta faşist sermaye cephesi tarafından canice öldürüldü.

O, bir avuç sermayecinin yanında değil, emekçi halkın yanındaydı.

O, bir köy öğretmeni idi.

O, halkına bilinç ve aydınlık taşıdığı için öldürüldü.

O, halkının sömürülmemesi için devrimci uğraş verdiği için öldürüldü.

O, halkımızın sömürüye ve zulme karşı verdiği uğraşta öldürülenlerden ne iki ne de sonuncusu olacak...

Hikmet Demir Arkadaş.

Faşist sermaye cephesi ne kadar kanlı, ne kadar zalim olursa olsun, halkımızın bağımsızlık ve demokrasi savaşı yani insanca yaşama savaşı sürdürülecektir.

Hikmet Demir Arkadaş.

Sen, senden boşalan yeri bir başka devrimcinin mutlaka doldurulacağını biliyordun.

Sen, devrimcilerin öldürülmelerine rağmen, devrimlerin süreceğini de biliyordun.

Bilinçli, inançlı, örgütçü idin. Güç doluydun...

Halkın, senin temiz kanını yerde komayacaktır.

Senin, uğrunda şehit düştüğün emekçi halkının bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi durmayacak ve durdurulamayacaktır.

FAŞİZM ÖLDÜRDÜĞÜ DEVRİMCİLERİN KANLARINDA BOĞULACAKTIR.

Halkımız, senin ve diğer yiğit devrimcilerimizin dökülen kanlarının hecabı bir gün mutlaka soracaktır.

TÖB—DER ADAPAZARI ŞUBESİ

KARDEŞLER...

Ülkemizdeki tüm emekçi sınıf ve tabakaların yani; işçilerin, köylülerin, memurların, öğrenci ve öğretmenlerin bağımsızlık ve demokrasi mücadeleleri gün geçtikçe yükselmektedir.Bu güçlü yükselişi durdurmak, geriletmek için Amerikancı sermaye cephesi türlü baskı, zulüm ve zorbalığı meşrulaştırmak istemektedir. Bunun sonucu olarak, sermaye cephesinin faşist militanları hergünöğretmenleri, işçileri, öğrencileri kurşunlamakta, öldürmekte, yasal toplantıları basmakta, olay çıkartmaktadırlar. İşledikleri hiç bir cinayetin suçlusu bulunmamakta, cinayetlerine de kılıflar uydurmaktadırlar.

Son üç ayda dört üyemiz öldürüldü. Turgutlu'da Battal Öz gerici bir faşist tarafından derste kurşunlandı. Öldürene deli dediler. Erdemli'de Murat Gökten'in öldürülmesine gaz zehirlenmesinden dediler, Sivas'ta Hüseyin Esen evinde öldürüldü. Ailevî neden dediler.

ŞİMDİ DE HİKMET DEMİR'İN ALÇAKÇA ÖLDÜRÜLMESİNE KILIF UYDURMA ÇABASI İÇİNDEDİRLER.

Neden yapılıyor bu saldırılar işçilere, köylülere, öğrencilere, öğretmenlere?

Neden hep işçiler, köylüler, öğrenciler, öldürülüyorlar?.

ÇÜNKÜ ONLAR, ÜLKEMİZ BAĞIMSIZ, HALKIMIZ ÖZGÜR OLSUN DİYORLAR.

ÇÜNKÜ ONLAR, BİR AVUÇ YERLİ-YABANCI SOYGUN CEPHESİNİN SÖMÜRÜSÜ BİTSİN DİYORLAR!

ÇÜNKÜ ONLAR, HALKIMIZ İŞSİZ, AŞSIZ, EVSİZ, SAĞLIKSIZ, OKULSUZ KALMASIN DİYORLAR!

ÇÜNKÜ ONLAR, SOYGUN CEPHESİNİN ZULÜM YÖNETİMİ FAŞİZME HAYIR DİYORLAR!

İŞTE Kerimler, Battallar, Abdiler, Muratlar, Şahinler, Hüseyinler ve Hikmetler bunun için öldürülüyorlar.

KARDEŞLER;

Hikmet Demir 4 Haziran akşamı faşis lerin plânlı komplosu sonucu beynine sıkılan kurşunla alçakça öldürüldü, gene aynı plân gereği öldürülmek istenen Sedat Ege alnından aldığı kurşunla ağır yaralandı, Olayın düzenleyicisi faşist soygun cephesi, gerçeği saptırmak, kamuoyunu yanıltmak için türlü oyunlara giriştiler. Olayla ilgili, TRT Muhabirinin savcılıktan aldığı ilk haberler diğer çevrelerin ağzından baskı yöntemleri ile saptırılmış ve olaya basit bir zabıta olayı süsü verilmek istenmiştir. Soygun cephesi gerçekleri gizliyemiyecektir. O anda olay yerinde bir sivil polisin bulunması ve olaydan hemen sonra kayıplara karışması, katillerin olay yerinde beliren kırmızı bir MURAT taksi ile kaçırılması, katillerden birinin emniyete götürüleceğine Tücarlar Kulübünde 16 saat saklanması, olay günü Sakarya'da hiçbir sorumlunun görevi başında bulunmaması, öldürülen Hikmet Demir'in daha önceleri birkaç kez tehdit edilmesi ..... bütün bunlar tesadüf olabilir mi?

KARDEŞLER,

Amerikancı soygun cephesinin işlediği bu cinayetler ne ilki ne de sonuncudur. Onlar, halkımızı daha çok sömürmek, ülkemizi yabancılara daha fazla peşkeş çekebilmek için bütün yurtseverleri devrimcileri, aydınları, TÖB—DER'li öğretmenleri susturmak istiyorlar. Bunun için de sermayenin en kanlı, en açık, en saldırgan yöntemi demek olan faşizmin uygulamalarına başvuruyorlar.

FAŞİZM HALKIMIZIN VE ÖĞRETMENLERİMİZİN CAN DÜŞMANIDIR..

Saldırılar, kıyımlar, baskılar, bizi ülkemizin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin dışına itemiyecektir. Öğretmenlerin ve halkımızın çıkarları için örgütlü mücadelemizi yılmadan sürdüreceğiz.

TÖB—DER, halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde üzerine düşen görevleri eksiksiz yapmaya devam edecektir.

TÖB — DER YÖNETİM KURULU

TONGUÇ'SUZ 15 YIL

27 Mayıs devriminden sonra İsmail Hakkı TONGUÇ'un Millî Birlik Komitesine sunduğu «İLKÖĞRETİM TASLAĞI»

1. İlköğretim mecburî ve parasızdır. Yedi yaşına basan kız — erkek her çocuk onbeş yaşını bitirinceye kadar lâik ilkokula, teknik okullara ve kurslara devam etmeye mecburdur.

2. Mecburî öğrenim çağında bulunan her çocuk öğrenim süresince aşağıdaki haklara sahiptir:

a. Hayat okuluna mahsus ilkeleri uygulayabilecek öğretmenlere kavuşmak.

b. Sağlık koruyucu imkânlar elde etmek,

c. Modern bir okul binasında okumak ve eğitilmek,

d. Kitaplıklardan öğretim araçlarından faydalanmak,

e. Öğrenim süresi içinde taşıt araçlarından parasız faydalanmak,

3. İlk eğitim—öğretim kurumlarının amacı, öğrencileri Türkiye'nin içtimaî ve iktisadî bünyesine en uygun bir yolda cumhuriyetçi, laik yurttaşlar olarak yetiştirmektir,

4. İlköğretim kurumlarında sınıfların öğrenci sayısı elliden fazla olamaz. Bu kurumlara devam eden öğrenciler yılda en az ikiyüz gün öğrenim görürler. Günlük öğrenim süresi beş ders saatinden az olamaz.

5. Mecburî öğrenim çağında bulunan çocuklar devlet okullarından başka okul ve dershanelere devam edemezler.

6. Bakılmaya muhtaç kimsesiz çocuklar mecburî öğrenimi tamamlayıncaya kadar devletçe eğitilirler.

7. İlköğretim masrafı devlet, özel idare, belediye ve köy bütçelerine konulacak ödeneklerle ve devletçe kabul edilen yardımlarla karşılanır.

8. Her normal Türk yurttaşı hangi zümreden olursa olsun istidat ve kabiliyetine göre, her derecedeki okullarda öğrenim görmek hakkına sahiptir.

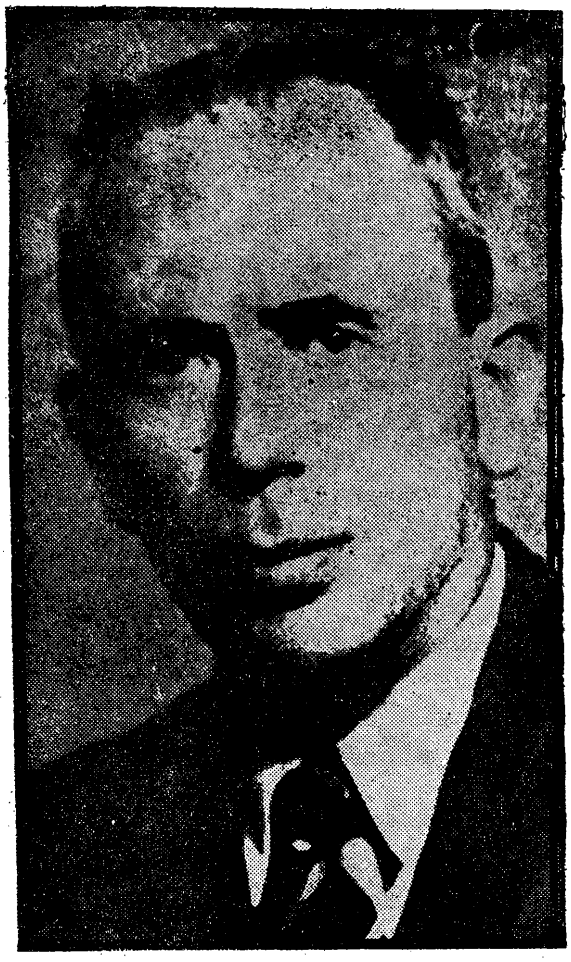

TONGUÇ BABA

9. Her öğretmen modern eğitim ilkelerine göre «öğretme hürriyeti»ne sahiptir.

10. Mecburî öğretim kurumlarında devletin resmî dilinden başka dille öğretim yapılamaz.

11. Yetişkin halktan okuma yazma bilmeyen her yurttaşın okur yazar duruma geçmesini sağlıyacak halk eğitimi kurumlarına başvurmak hakkıdır.

12. Köylerde ve köy karakterinde olan kasabalardaki halk, oturduğu yerlerin ihtiyaç ve özelliklerine en uygun laik ilköğretim kurumlarına başvurmak hakkına sahiptir.

13. Siyasî partiler mecburî öğretimin, halk ve meslek eğitiminin, sanat ve bilim alanındaki çalışmaların hızını engelliyecek teşebbüs ve hareketlerde bulunamazlar.

Takipsizlik Kararı

T. C.
İ Z M İ R
DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ
CUMHURİYET SAVCILIĞI

Takipsizlik No. : 1975/25
Hazırlık No : 1975/9
Esas No. : 1975/

TATBİKATA MAHAL OLMADIĞINA DAİR KARAR

Davacı : K. H.

Sanıklar : 1 — İsa ÖZCAN : Mevlüt oğlu, Sultan'dan 1944 doğma, Konya Ilgın Mahmuthisar köyü nüfusuna kayıtlı, İzmir 199 sokak, No. 31 kat 2/A Hatay'da oturur. Yeşildere 19 Mayıs İlkokulunda öğretmen.

2 — YAŞAR ULUÇAY : Hasan Celâlettin oğlu Feride'den 1941 doğma Ankara Polatlı Cumhuriyet Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Karşıyaka 1738 sokak, No. 102/50 de oturur, Cumaovası Lisesi Edebiyat grubu öğretmeni.

3 — ÖZDİNÇ KARASU : Salih oğlu Ayşe'den 1943 doğma, Gaziemir nüfusuna kayıtlı, Gaziemir Çay Mahallesi. 30 Sokak, No. 39 oturur. Buca Lisesi Felsefe Öğretmeni.

4 — ZİYA DOĞAN : Hüseyin oğlu 1934 doğumlu, Dinar nüfusuna kayıtlı, İzmir Şirinyer 455 Sokak, 15/4 oturur, Ali Fuat Cebesoy İlkokulunda öğretmen.

5 — KAPLAN ZÜLFİKARGİL : Cevdet oğlu, 1950 doğumlu, Antalya Kızılsaray Mahallesi nüfusuna kayıtlı İzmir Bayraklı 1900 Sokak, No. 44/1 oturur, İltek Dersanesinde öğretmen.

6 — SADETTİN ÖZTÜRK : Mehmet oğlu. Emine'den 1946 doğma, Çivril Emirhisar köyü nüfusunda kayıtlı, Saruhanlı Lisesinde Türkçe öğretmeni.

7 — SELAHATTİN YURD : Kâzım oğlu, 1932 doğumlu, Akhisar Süleymanlı köyü nüfusunda kayıtlı, İzmir 260 sokak, 28/3 numarada oturur, Gürçeşme İlkokulunda öğretmen.

8 — FUAT BAYKARA : Ömer oğlu, 1949 doğumlu, Elâzığ Germili köyü nüfusunda kayıtlı, İzmir Hatay Caddesi 228 Sokak, No. 11 daire 14 oturur. Merkez Uzundere köyünde öğretmen.

9 — NURİ ALBAYRAK : Sıddık oğlu, 1947 doğumlu, Bitlis Ahlat İlçesi nüfusunda kayıtlı, Şirinyer 713 sokak, No. 3 oturur, 19 Mayıs İlkokulunda öğretmen.

10 — KENAN İLHAN; Nedim oğlu, Naide'den 1946 doğma, Elâzığ Baskil, Nazaruşağı Mahallesi nüfusunda kayıtlı, İzmir Mersinli 1804 Sokak, No. 23 oturur, Çamdibi Uzunhasan İlkokulunda öğretmen.

Suç : T. C. K. nun 141. maddesini ihlâl etmek.

Yukarıda açık kimlikleri yazılı sanıklarla ilgili olarak yapılan hazırlık soruşturması sonunda:

Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği İzmir Şubesinin 24.11.1974 tarihinde yapılan 2. Olağan Kongresinde Yönetim Kuruluna İsa Özcan, Ziya Doğan, Kaplan Zülfikârgil, Yaşar Uluçay ve Özdinç Karasu seçilmiş, aralarındaki işbirliğine göre İsa Özcan Başkan, Ziya Doğan Sekreter, Kaplan Zülfikârgil de Sayman olarak görev almışlardır. (Karar Defteri yaprak 19, 27.11. 1974 gün ve 1 sayılı karar).

Yönetim Kurulunu teşkil eden sanıklarca «Halkımıza» başlıklı ve Üniversitedeki boykot olayına değinen, Emperyalizme ve Faşizme karşı halkın müdahalesinden bahsedilen, «Yaşasın Ezilen Halkların Anti-Emperyalist ve Anti-Faşist mücadelesi... Kahrolsun Emperyalizm ve Faşizm ibareleri ile biten bildirinin diğer kuruluşlarla ortak olarak yayınlanmasına karar alınmış (Karar

)efteri yaprak 20, karar numarası 2) sada ›ilâhare İzmir Basın Savcılığına verilen 1.12.1974 tarihli yazıları ile bu bildiriden mzalarının geri alındığı bildirilmiştir.

Aynı sanıklar tarafından İzmir TÖB —)ER Şubesi olarak 15 günde bir bülten çı-:arılmasına karar verilmiş ve uygulaması ›apılmıştır. (Karar Defteri yaprak 11, 19.12. 975 gün 5 numaralı karar, 1, 2, 3, 4, 5, sa-ılı bültenler).

TÖB — DER Genel Merkez yürütme ve ›önetim kurullarının aldığı kararlar gere-ğince TÖB—DER İzmir Şubesi Yönetim Ku-ulu olarak, 15.2.1975 günü öğretmenlerin)zlük, meslek ve yurt sorunları ve öğretmen-ere yapılan baskılar konuları ile ilgili ola-:ak İzmir Fuarı Villa Çay Bahçesi düğün sa-onunda bir kapalı salon toplantısı yapılması ve 16.2.1975 günü pahalılığı ve Faşizan bas-kıları kınama maksadı ile sessiz yürüyüşte bulunulması kararlaştırılmıştır. (Karar def-teri, yaprak 24, 3.2.1975 gün ve 11 sayılı ka-rar),

Toplantının yeri, konusu, tertip heyeti ve yapılacağı tarih, TÖB—DER İzmir Şubesi Başkanı İsa Özcan tarafından İzmir Valiliğine 7.2.1975 tarihli yazı ile bildirilmiş olup, 15.2.1975 gününde mevzu kapalı salon top-lantısı yapılmıştır. Toplantı başlamadan ön-ce İsa Özcan tarafından Selâhattin Yurd, Fuat Baykara, Kenan İlhan sırası ile toplan-tıyı idare etmek için görevlendirilmişlerdir.

Toplantıda sırası ile İsa Özcan, Kınık TÖB—DER Şube Başkanı Hulusi Altınbaşak, Yaşar Uluçay, Ödemiş Şubesinden Erol Gen-cer, Tire Şube Başkanı Necati Bora, Genel Merkez Yönetim Kurulu üyesi İzmir ve Ma-nisa illeri temsilcisi olan Sadettin Öztürk ve yine İsa Özcan konuşmuşlar, Genel Merkez-ce yayınlanan «Halkımıza» ve «Kardeşler» başlıklı bildiriler okunmuş ve dağıtılmış pankart ve afişler teşhir edilmiştir.

İsa Özcan, Asım Özdemir, Abdullah Ay-dın tertip komitesi olarak 6.2.1975 tarihli yazı ile 16.2.1975 günü konusu ve yeri göste-rilerek sessiz yürüyüşün yapılacağı İzmir Valiliğine bildirilmiş ve aynı gün yapılan yürüyüş Basmane Meydanından başlatılarak Atatürk Meydanında İsa Özcan tarafından «Kardeşler» başlıklı bildirinin bir kısmı ve «Halkımıza» başlıklı bildiri okunduktan son-ra Sadettin Öztürk ve İsa Özcan'ın kısa bi-rer konuşmaları ile sona erdirilmiştir. İzmir Valiliğince bu yürüyüşte gözlemci olarak gö-revlendirilen Hazine Avukatı Hilmi Yavaşoğ-lu'nun raporuna göre, yürüyüş gerekli em-niyet tedbirlerinin alınması nedeniyle hadise-siz cereyan etmiş ve yasaya aykırı bir ey-lemde bulunulmamıştır.

Her iki toplantıda bir kısım sanıklarca yapılan konuşmaların mahiyet ve muhteva-ları bakımından, TÖB—DER Merkez Yürüt-me Kurulunca hazırlanan Ankara Cumhu-riyet Savcılığına ve Ankara Valiliğine veri-len, toplantılarda okunup dağıtılacağı belir-tilen 6.2.1975 tarihli «Kardeşler» başlıklı ve TÖB—DER Yönetim Kurulunca hazırlanan Ankara C. Savcılığına verilen «Halkımıza» başlıklı ve Cumhuriyet Savcılığından alındı belgeleri temin olunan dosyadaki yazılara göre Ankara Güvenlik Mahkemesi Cumhu-riyet Savcılığınca soruşturmaya tabi tutul-mayan, Ankara Cumhuriyet Savcılığınca 4.3.1975 günü ve Basın Hz.: 1975/136—39, 9.4.1975 gün ve Basın Hz.: 1975/185—57 sayı ile Takipsizlik kararı verilen bildirilerin ma-na ve muhtevasını aşacak mahiyette olmadı-ğı müşahade edilmiştir.

Toplantılarda teşhir olunan afiş pe pan-kartlarda, İzmir TÖB—DER Şubesinin yayın-ladığı bültenlerde, konuşmalar ve bildiriler-de sanıkların genel ve özel kastları itibarı ile şüpheden uzak, açık ve net bir şekilde, ülke-nin ekonomik ve toplumsal temel nizamları-nı devirmeye matuf, sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflara tahakkümünü tesise veya sosyal sınıflara tahakkümünü tesise veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya yöne-lik, mevcut demokratik sosyal hukuk devle-tini yıkıp komünist düzeni getirmeye dönük eylemlerde bulunduklarına, üyesi bulun-dukları derneği bu amaç için kullandıklarına dair inandırıcı ve yeterli delil olmadığından, sanıkların tamamı hakkında teşekkül ve te-kevvün etmiyen müsnet suçtan ötürü C.M. U.K. 164 ve 165 nci maddeleri gereğince itiraz kabil olmak üzere TATBİKATA MAHAL OLMADIĞINA incelemeye tabi tutulan eşya-nın ait olduğu makam ve kişilere iadesine karar verilmiştir. 16.5.1975

ACİL TALEPLERİMİZ

— Öğretmenler üzerindeki her türlü idarî ve politik baskılar son bulmalıdır.
— MEYAK adına gasbedilen paralarımız geri verilmelidir.
— Personel yasasının ant—i demokratik tavan sınırlandırılması kaldırılmalıdır.
— Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı ilkokul öğretmenlerinin ihtiyaçlarını karşılayacak hale getirilmelidir.

— Emekli Sandığı'nda söz ve karar gerçek sahiplerine devredilmelidir.
— Bütün öğretmenlere adil bir yan ödeme verilmelidir.

— Eğemen sınıf ideolojisinin gerici, yoz eğitim düzeni yerine; çağdaş bilimin verilerinden kaynaklanan ve yurt gereksinmelerine cevap veren bir eğitim düzeni getirilmelidir.

— Köy Enstitüleri çağın koşullarına uygun olarak, yeniden açılmalıdır.
— Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı, yetenekli halk çocuklarının sonuna kadar okuyabilmeleri sağlanmalıdır.

— Her dereceli eğitim kurumlarında öğrencilerin kitap, defter, kalem v.b. ders gereçleri devlet tarafından sağlanmalıdır.

— Millî Eğitim Bakanlığı'nın bütün kademelerindeki yöneticiler öğretmenler tarafından seçilmelidir.

— Nicelik ve nitelik yönünden en güçlü öğretmen örgütü olan TÖB — DER Millî Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde temsil edilmelidir.

— 12 Mart Faşizminin gasbettiği sendikal haklar iade edilmeli, grevli — toplu sözleşmeli sendika yasası ivedilikle çıkarılmalıdır.
— 1961 Anayasası'nın değiştirilen maddeleri eski haline getirilmelidir.

— Dernekler yasasındaki ant—i demokratik hükümler, toplantı ve gösteri yürüyüşü yasasının kısıtlayıcı hükümleri iptal edilmelidir.
— Üniversite ve TRT özerk Kamu tüzel kişiliğine kavuşturulmalıdır.
— Sokaklardaki «faili meçhul» devrimci avı son bulmalı, bugüne değin işlenen cinayetlerin suçluları ortaya çıkarılmalıdır.

— TRT'nin ve Anadolu Ajansı'nın tarafsızlığı sağlanmalıdır.
— Kitap müsaderesi, sinema, tiyatro sansür ve yasaklanmaları son bulmalıdır.
— Ölüm cezası kaldırılmalıdır.

— 141 — 142 ve 146. maddeler kaldırılmalıdır.
— Emekçi sınıf ve tabakalar üzerindeki faşist baskılar sona ermeli, emekçilere serbestçe örgütlenme ve referandum hakkı tanınmalıdır.

ANKARA ŞUBEMİZ TİYATRO KOLU KURDU.

Seminer çalışmalarının yanı sıra devrimci sanat çabalarına da yönelen Ankara Şubemiz, TİYATRO KOLU kurmuştur. Tiyatro Kolu bir yandan devrimci oyunlar sahneleyerek Anadolu turnesine çıkacak, bir yandan da taşradaki tiyatro çalışmalarına rehberlik edecektir. Elinde yazılmış oyun bulunan arkadaşlarımız yapıtlarını şubemize gönderebilirler.

Bazı tanınmış tiyatro sanatçıları arkadaşlarımızın çalışmalarına yardımcı olmaktır.

ÖZLÜK HAKLARI

Binali SEFEROĞLU

Eğitim bir üst yapı kurumudur ve üretim araçlarını elinde tutanların çıkarlarına göre biçimlenir. Feodal düzenin eğitimden bekledikleri ile kapitalist dünya görüşünün eğitmiden bekledikleri aynı olamaz. Nitekim gerçek demokrasilerle burjuva demokrasilerinin de eğitimden bekledikleri aynı değildir.

Eğitim, bireyi kabiliyet ve yetisi doğrultusunda en iyi şekilde geliştirmek, doğayı daha iyi sömürebilmesi için onu ustalaştırmak sürecidir. Kapitalist — emperyalist düzenlerle böyle bir amacı içeren eğitimden yanadırlar, buna hiçbir şekilde karşı çıkmazlar. Bugünkü eğitim sistemimiz, kapitalist dünya görüşünün de çıkarlarına ters düşmektedir. Nitekim 3. Beş Yıllık Kalkınma Planında bunun açık eleştirileri vardır. «Türkiyede bazı dallarda önemli sayıda iş gücü fazlası bulunmasına karşılık, ekonomide üretimin her kademesindeki yetenekli işgücü ihtiyaçları sayısal olarak bütünüyle karşılanamamaktadır. (sayfa 696)» Buradaki işgücü fazlasından kasıt açık. Ezbere dayanan ve hiçbir işe yaramayan kuru bilgiler kastedilmektedir. İhtiyacı duyulan ise, üretim gücü olan, teknik elemandır. Kapitalistlerde artık eğitimin üretime yönelik olmasını, fabrikasında daha fazla artı — değer yaratmasını, Almanya'dan daha fazla mark getirmesini, bunun için de ustalaşmasını kesinlikle istemektedir. 12 Martta hazırlanan bu plan açıkca İmam — hatip okullarının amaçlanandan fazla olduğunu dile getirmektedir. Bugün dine sarılmalarının, gavur gibi yaşayanların müslüman gibi nutuk çekmelerinin nedeni güçsüzlüklerinden ileri gelmektedir. Tükenen kişiye değil, üreten, artı değer yaratan insan gücüne ihtiyacı var sömürücü sınıfların. Artı değer artmadıkça, kasalarındaki milyonların milyarlara ulaşması olası değildir. Kaderciliği teşvik ederler, ancak emperyalizmle bütünleşen yerli sermaye sınıfı kaderci değildir, dinlede uzaktan yakından bir ilişkileri yoktur. Gerçekleri gizlemek, kitleleri avutmak, uyanışları engellemek için bu soyut kavramları bir araç olarak kullanırlar. Amaca ulaştıran her araç mubahtır. Yeterki araç kullanılabilsin.

Eğitim bireyi yanlızca ustalaştıran, doğayı ve toplumu tanıtan, üretim gücünü artıran bir araç olarak kalsa, sömürücü güçler buna dünden razı olurlar. Ancak eğitim bireyi ustalaştırmakla kalmayıp yarattığı değerlerin bölüşülmesinde de söz sahibi olması gerektiğini öğrettikçe, onu politize edip yönetime gelmesi için bilinçlendirdikçe, ürettiğine kendisi sahip çıkıp üleşilmesini sağlamadıkça gizli ellerin yarattığı değerleri elinden alacağı düşüncesine ulaştıkça sömürücü sınıfların uykuları kaçmaktadır. İşte öğretmene saldırmalarının, çamur atmalarının nedeni de buradan ileri geliyor.

Eğitim sürecinin hazırlanmasında söz sahibi olmayan öğretmen bu sürecin tamamlanmasında görev alan kişilerin başında gelmektedir. Öğretmenin sorunlarına geçmeden önce nasıl bir dünyada yaşadığımıza kısaca değinelim. «Çağımız emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi emperyalizmi her gün geriletmekte„ kalelerinden burçlar açmakta, bölmekte ve dağıtmakta.

Emperyalizmin ve yerli ortaklarının son olarak Vietnam ve Kamboçya'da yedikleri darbe bunun kesin kanıtıdır. Halkları birbirlerine düşürme, kardeşi kardeşe düşman etme, edindikleri yerli uşakları aracılığı ile her türlü ihaneti tezgahlamaları bu yıkılışı durduramayacak, tam tersi hızlandıracaktır. Saldırganlığının, kudırganlığının artması bu yok olmanın verdiği hırçınlıktan, tedirginlikten ileri gelmektedir. Tüm dünyadaki ezilen sınıf ve tabakalar emperyalizmi ve onların edindikleri yerli uşaklarını ülkelerinden Vietnam'da olduğu gibi kovacaklar, gerçek demokrasiyi kuracaklar, insanın insanı sömürmesine son vereceklerdir.

Ülkemiz emperyalizmin etkisinde, geri bir ülkedir. Halkımızın çoğunluğu okuma — yazma olanağından, sosyal güvenlikten, insanca yaşama, barınma, beslenme olanaklarından yoksundur. Resmi kaynaklara göre ülkemizde 2 milyon açık işsiz, yaban ellerinde birbuçuk milyon emekçimiz bulunmakta, iki buçuk milyon insanımızda el kapısına gitmek için kuyrukta beklemektedir.

Emperyalizm her geçen gün gerilemekte, bağımsızlık mücadelesi vermekte olan halklardan tokat yemektedir. Bu ise sömürü sahasının azalmasına neden olmaktadır. Kabuğuna çekilen emperyalizm, halen etkisi altında bulundurduğu ülkeleri daha insafsızca, daha ahlaksızca ve daha iğrençce sömürmektedir. Sömürü sahası azalan, ancak canavar iştahı azalmayan emperyalizm, her gün daha bir belirgin biçimde içine yuvarlandığı ekonomik bunalım ve krizleri sömürdüğü ülkelere aktarmaktadır. ülkemizde emperyalizmin nüfusu altında olduğu için ülkemizde de her geçen gün ekonomik bu-

nalım ve krizler gelişmekte, can çekişen kapitalizmi kurtarmak için alınan önlemler ise gebermesini engelleyecek yerde, giderek hızlandırmaktadır. Eski Maliye bakanı Bedri Gürsoy Millet Meclisindeki Bütçeyi sunuş konuşmasında ülkemize yansıyan bu bunalım ve krizleri sayerken fiyatların 1975 yılında % 30'a yakın bir artış göstereceğini en iyimser bir tavırla dile getirmiştir. Bu fiyat artışlarının, hayat pahalılığının, siyasi bunalımların tek sorumlusu emperyalizmdir, emperyalizmle bütünleşen yerli ortaklarıdır.

İşte dünyanın ve ülkemizin durumu bu. Böyle bir dünyada ve ülkede yaşayan öğretmenin, bu sosyal ve ekonomik gelişmelerden etkilenmemesi, başını kuma sokup, «bana ne» demesi gerçekle bağdaşamaz. Öğretmenin, dünya, yurt, eğitim, meslek ve özlük sorunlarını araştırması, öğrenip öğretmesi, çözüm yolları göstermesi görevidir. Hem de tarihi ve kaçınılmaz bir görevi.

Bu görevimizi yerine getirdiğimiz için emperyalizm ve yerli ortakları bize saldırmakta, önümüzü kesmekte, öldürmekte, kıymakta ve çoluk çocuğumuzu açlığa mahkûm etmektedir. 1975 Bütçesi mecliste görüşülürken öğretmenlerin tek ve en güçlü örgütü olan TÖB — DER'e sık sık saldırılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesi görüşülürken 50, İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürkes ise TÖB — DER ismi 38 kez zabıtlara geçmiştir. Tüm bunlar TÖB—DER'in doğru yolda olduğunu, öğretmenlerimizin bu tavrından yurtseverlerin kıvanç duyması gerekmektedir. Kürsüye çıkıp TÖB — DER'e saldırmaktan başka bir iş yapmayan konuşmacılara bir milletvekili dayanamamış ve yerinden, «Öğretmenlerden başka derdiniz yok mu» diye bağırmıştır.

TÖB — DER, ilerici, devrimci, öğretmenlerin mesleki bir örgütüdür. Bu nedenle de emekçi sınıf ve tabakaların yanında yerini almakta, sorunlarını onların sorunlarından soyutlanmamakta ve emekçi halkımızın insanca yaşaması, demokratik ve ekonomik talepleri çözümlenmedikçe kendi sorunlarının çözümlenemiyeceği inanç ve bilincini taşımaktadır.

Öğretmenlerin sorunlarının başında pahalılık gelmektedir. Fiyatlar hergün baş döndürücü bir hızla artarken maaşlarımız yerinde saymaktadır. Tüm ezilen sınıf ve tabakalar gibi pahalılık canavarının pençesinde çoğumuza ekmek, barınak, giysi, okul hastamıza ilaç ve hastahane bulamamaktayız. Peynirin kilosu 40, zeytinin kilosu 20, etin kilosu 35, nohutun kilosu 10, fasulyanın kilosu 15, cayın kilosu 70 ve pirincin kilosu 14 liraya çıkmıştır. Hastamıza süt, yoğurt ve yumurta alamamaktayız. Kiralara ise el ulaşmıyor. Halkımızın deyimiyle geçim tam anlamıyla «aslanın ağzında.»

Geniş halk tabakaları böyle çağ dışı yaşarken bir avuç insan ulusal gelirin % 33'ünü paylaşmakta. 1974 yılı ulusal geliri, 430 milyar. Fert başına düşen 10.896 lira. Beş kişilik bir aileye düşen 54 bin lira. Ama tüm bunlar kâğıt üzerinde. Öğretmenlerin yüzde 60'ının maaşının ortalaması 1300 lirayı geçmiyor. Emperyalizmle bütünleşen sanayi ve ticaret burjuvazisi, büyük toprak ağaları, bezirgânlar, tefeciler 8 milyon liraya çıkan düğünler yaparken, çocuklarına 620 bin liralık arabalar hediye ederken ezilen sınıf ve tabakalar kendi karayazgılarına terk edilmişler. Urfa'da 250 lira bulamayan bir bayan öğretmen genç yaşında toprağa girmiştir.

İşlenmiş maddelerin fiyatı 1965—1970 arası % 250 artarken, hammadde fiyatları ancak % 60 artmıştır. Tüm bunları emperyalizmin babası, dünyanın jandarması ve çok uluslu şirketlerin yönettiği ABD düzenlemektedir. Sermaye, patent, know—novm aracılığıyla pençesini, hortumunu geçirdiği ülkeleri insafsızca, zalimce sömürmektedir. 1969 yılında ülkemize 62 milyon lira yardım gelmiş, buna karşılık 62 milyon lira kâr transfer etmiştir, emperyalizm. Bunları hep yardım, bağış, özgürlüğü kurtarma adı altında sürdürmektedir. Halen 1974 Kasım itibariyle 41.984.800.000 lira iç ve 40.777.000,000 lira dış borcumuz bulunmaktadır. 1973 yılında ihracat gelirimizin 15,3'ünü, 1974 yılında ise % 13'ünü bu dış borçların taksiti ve faizi olarak ödenmiştir. 1974 ithalâtımız 3.778. 000.000 dolar, ihracatımız ise 1.532.000.000 dolar. Açık 2. 245.000.000 dolar. İmdadımıza yıllardır hızır gibi yetişen işçilerimizin dövizi ise bu açığı kapatacak gibi değil, 1.424.000.000 dolar. Altın ve döviz rezervlerimiz 1973 yılı sonunda 2.039.000.000 dolar iken, 5 Şubat 1975 te 1 milyar 593 milyon dolara düşmüş. Tüm bunları Maliye Bakanı Bedri Gürsoy'un 1975 Malî Bütçenini sunuş konuşmasından aldık. Bunun anlamı açık, borç gırtlağımıza çıkmış, hergün yoksullaşıyoruz. Emekçi sınıf ve tabakaların bu yoksulluğuna karşı sömürücü sınıfların yumakları her gün büyüyor, kasalarındaki milyonlar artıyor.

Ama sömürücüler yinede pahalılığın sorumluluğunu işçilerimizin ve kamu personelinin maaşlarına yapılan zam, dolayısıyla işçiye ve memura yüklemektedirler. 12 Mart'tan sonra toplu sözleşmeler durdurulmuş, memurların katsayıları 7'de dondurulmuştur. Halbuki ülkemizde en hızlı fiyat artışları 1971 — 1973 döneminde olmuştur. Pahalılığın nedeni enflasyondur. Enflasyonu yaratanlar ise emperyalizm ve yerli ortaklarıdır. Bu kapitalist kalkınma yolunun bir sonucudur.. Artı değeri daha cok sömürmek, yaratılan değerlerin daha büyük bir bölümüne el koyabilmek için durmadan fiyatları yükseltirler ve emekçi sınıf ve tabakaların gelirlerini dondururlar ya da çok az bir miktarda artırarak gözlerini boyarlar.

Enflasyonun tüm dünya ülkelerinde olduğunu yayarak, kendi sömürüsünü gizlemek ister emperyalizm ve yerli ortakları. Halbuki enflasyon bütün dünya ülkelerini sardı dedikleri yalnızca emperyalist sistem ve onun hortumunu soktuğu, geri bıraktığı yarı bağımlı ülkelerdir.

1970 — 1974 arasında fiyatların artışı % 112'dir. Aynı dönemde kamu personelinin maaşı ise 7 katsayıdan 9 kat sayıya çıkarılmıştır. Bu artış yaklaşık olarak % 26.5'tur. Buna göre memurların maaşı reel olarak artmak şöyle dursun tam tersine azalmıştır. 1970 yılında katsayı 7 idi ve birinci derecedeki bir memurun bürüt eline geçen 7 bin liraydı. 1970 yılındaki 7 bin liranın satınalma gücünü sabit tutabilmek için katsayının 1971'-de 8'e, 1972'de 9.5'a, 1973 de 11.5'a, 1974'te 14,5'a çıkarmak gerekmektedir. Bugünkü fiyatlara göre 7 bin

liranın satınalma gücünü sağlayabilmek için, katsayının 16'ya çıkması, birinci derecedeki bir memurun eline brüt 16.000 lira geçmesi gerekmektedir. Bir başka deyişle 1970 yılındaki yüz liranın satınalma gücü 1971'de 84 L, 1972'de 69, 1973'te 55 ve 1974 yılında da 46.8 liraya düşmüştür. Demekki her geçen gün emekçi sınıf ve tabakaların sofralarındaki lokmaları küçülmekte, bunların lokmalarından koparılanlar ise emperyalizm ve yerli ortaklarının kasalarına akmaktadır.

Yoksa emekçi sınıf ve tabakalar az vergi mi veriyorlar, yoksa az mı çalışıyorlar? Egemen güçlere, basına, iktisatçılarına göre öyle. Halbuki istatistikler ve somut gerçekler hiçte onların dediği gibi değil. Yapılan araştırmalara göre ülkemizde bir işçi günde çalıştığı 8 saatin 2'sini kendisine, geri kalan 6 saatinide patrona çalışmaktadır. Bu en iyimser tahmin ve veridir. Emekçi sınıf ve tabakalar çok çalıştıkları halde az kazanmak zorunluluğunda bırakılmaktadırlar. Yarattıkları artı değerler sömürücü sınıflar tarafında gasbedilmektedir.

Ülkemizde gelir vergisinin % 66'sını işçiler — memurlar, geri kalan % 34'ünü ise özel girişimcilerimiz ödemektedir. Bu oran 1970 yılında % 55 — 45 idi. Giderek işçi — memurun verdiği vergi artmakta, özel girişimcilerinki ise azalmaktadır. 1972 yılında beyanname verenlerden 367.869 u ayda 46,113.196'sı 42 ve 130.887'si ayda 18 lira gelir vergisi ödemiştir. Bu yükümlülerin bildirdiklerine göre % 68'i ayda 394 lira ile geçiniyorlarmış. Ne denli özverili özel girişimcilerimiz var değil mi?

Yurdumuzdaki ilkokul öğretmeni sayısı 167.552. Bunların yıllık maaş ortalaması 1457.08 lira. İşte bu eşitsizliği, adaletsizliği, sömürüyü kapatmak, gerçekleri gizlemek için 141 — 142. maddelere ihtiyaç vardır. Emperyalizm ve yerli ortaklarının varlığı bu maddelere bağlıdır. Yoksa halkımız örgütlenir, demokratik yollarla yönetime gelir, sömürünün kökünü kazır. Tüm emekçiler insanca yaşama olanağına kavuşur, herkes kabiliyet ve yetisi doğrultusunda eğitimden yararlanır, sosyal güvenlik sağlanır, hasta doktor, hastahane, ilaç ve bakıma kavuşur, işsizlik ortadan kalkar, yerüstü, yeraltı kaynaklarımızı emperyalizm ve yerli ortakları har vurup harman savurmaz. Faşizm, sermaye sınıfının en zalim, en açık diktasıdır. Sömürüden, hayat pahalılığından soyutlanamaz. Artı — değerin emekçinin elinden alınabilmesi için zora başvurulan bir yöntemdir. Üretim araçlarından yoksun emekçi sınıflar, üretim süreci içinde her geçen gün bilinçlenmekte, nasıl sömürüldüğünü anlamaktadır. Sendikalar, özörgütler de bu süreci hızlandırmaktadır. Kuşkusuz eğitimin ve halka bilinç taşıyan öğretmeninde bu sürecin hızlanmasında büyük bir katkısı vardır. İşte faşizm bu süreç kısaldığı, kitleler uyandıkça, yönetime talip çıktığı zaman en açık şekilde tezgahlanır. Ancak bu kanlı, bu zalim, bu işkenceli yönetimin gerçek yüzü kitlelerden gizlenir. «Faşizm kitlelere aldatıcı bir biçimde gösterilir. Gerçekte faşizm, finans kapitalin, büyük sanayicilerin, büyük toprak sahipleri ile bankacıların; küçük burjuvaziye, işsizlere ve sınıfını yitirmiş emekçilere dayanarak, işçi sınıfı, yoksul köylüler ve aydınlar üzerinde kurduğu bir diktatörlüktür. Kısacası mali sermayenin kuvvete dayanan diktatörlüğüdür.» Emperyalizm buna isteyerek başvurmaz. Sermaye biçimsel demokrasiden yanadır. Özgürlükçü görünür. Artı değeri daha iyi sindirebilmesi için bunu gereksinmeside vardır. **Ne ki emekçi sınıf ve tabakalar sürekli olarak bilinçlenmekte, sömürüldüğünün farkına varmakta, yarattığı değerlere sahip çıkmaktadır. İşte büyük sermaye böyle bir durumda faşizme başvurmakta, gerçek yüzünü açığa çıkarmaktadır. Bu sermayenin kaçınılmaz sonucudur.**

Milliyetçi görünmesinin, dine saygılı olmasının, laikliği savunmasında, hukuktan, haktan, adaletten, ülkenin çıkarlarından, «vatan parçalanıyor, ülkenin bütünlüğü bozuluyor» gibi yaygaraları ayyuka çıkarmasının kökeninde bu sınıfsal çıkarı vardır. Milliyetçilik Fransa ihtilalinin ürünüdür, o dönemde ilerici olan burjuvazi bunu kırallığın yıkılması, kendi sınıfsal çıkarlarının güvenceye alınması için teşvik etmişler ve milliyetçi görünmüşlerdir. Günümüzde ise milliyetçilik ulusları birbirine düşürmek, silâh tröstlerinin silâhlarını satmak, ülkelerdeki uyanışları, engellemek için kullanılmaktadır. Milliyetçilik Egemen çevrelerce sömürüye uydurulan bir kılıftan başka bir şey değildir Gençliği, işsizlerii yoksulları tuzağa düşürmek için hazırlanmış olan bir araçtan başka bir şey değildir milliyetçilik. Çok uluslu şirketlerin milliyeti yoktur. Yalnızca çıkarları vardır. Bu çıkarlarını sürdürmek için ülkenin yöneticilerini satın aldıklarını, milyarlara ulaşan rüşvetler verdiklerini iletişim araçları her gün yayıp durmaktadır. Bu milyarlar ezilen sınıf ve tabakaların alın teridir, göznurudur, yarattıkları artık değerlerdir, emperyalizmin güdümündeki ülkelerin yeraltı, yerüstü kaynaklarıdır.

Emperyalizmin, faşizmin dini yoktur. Ancak dindar görünür. Bakın ne diyor Napolyon bu konuda : «Dini olmayan bir devlette düzen nasıl kurulabilir ki? Toplum servet eşitsizlikleri olmadan var olamaz Servet eşitsizlikleride din olmadan olanaksızdır. Karnı tıka basa dolu bir kimsenin yanıbaşında açlıktan ölmekte olan bir kimsenin bu durumu kabul edebilmesi için «Tanrı böyle istiyor» diyecek bir otoritenin bulunması gerekir. Dünyada yoksullarla varlıklıların bulunması gereklidir. Ama, sonra sonsuzluk dönemine geçildiğinde, bu bölüşme başka türlü olacaktır.» Ankara'da bar kızlarıyla fink atanların Anadolu'da dindar kesilmesinin kökeninde de işte yine emperyalizmin sömürü çarklarını gizleme vardır.

1908 yılında Alman İmparatoru Kayzer'in yeşil sarık sarıp müslüman geçinmesinin, 1965 yılında Endonazya'yı ziyaret eden Amerika Cumhurbaşkanı katolik Cansın'ın Kur'an'dan ayetler okuyarak selamlaması hep emperyalizmi güler yüzlü göstermek, iğrençliğini gizlemek için, büyük sermayenin tezgahladığı oyunlardır. Dünyada en çok çinko çıkaran ülkelerin başında geliyor Endo-

nazya. Bu çinkonun tamamına yakını emperyalist Amerikaya akmaktadır. Halkın uyuması, gerçekleri görmemesi için Kur'andan ayetler dökülüyor ninni yerine emperyalizmin dudaklarından. Brezilya'da yaratılan çelik ayaklı Pele, 3,5 milyon ton kahvenin Amerikaya akması için yoksul halka bir afsun olarak sunulmaktadır. Ülkemizde de aç mideleri başka şekilde dindirmenin, gerçekleri gizlemenin peşindeler. Nato'lar, totolar, milli piyangolar, banka ikramiyeleri, kapaklardan çıkan hediyeler bu sömürüyü sonsuza dek gizliyemiyecektir. gerçekler günışığına çıkacak, zülmet sonsuza dek sürmeyecektir.

Kısacası emperyalist Amerikanın refahı en yoksul ülkelerin yer altında bulunan hammaddelerini elegeçirmesine dayanmaktadır. Eski Maliye Bakanı Bütçeyi meclise sunuş konuşmasında; «1974 yılında, plana uygunluk dışında, halka yönelik hizmetlerin yaygınlaşması için de çaba gösterilmiştir. Nitekim köye dönük hizmetler için 1974 yılında 6.649.000.000 lira ödenek ayrılmışken, 1975 yılında 8. milyar 700. milyon liraya çıkarılmıştır.» 24 milyon insanın yaşadığı köylerimize hizmet götürmek için ayrılan bu para büyük bir rakam gibi gösterilmektedir. Halbuki yalnız 1974 yılında ihracat yapan bir avuç özel girişimci ve korunmaları için özel yasa çıkaran nazlı kişilerimiz 11 milyar 3 milyon kâr etmişler. 1965 — 1975 yılları arasında bunlar teşvik belgesinden yararlanarak yüzde yüz vergi indiriminden yararlanarak gümrük vergisi ödememişlerdir. «Devlet bütçesine girmesi gereken 23,5 milyar lira belirli kişilere devlet tarafından hibe edilmiştir.» diye bir başlık atmış 19 Nisan 1974 tarihli Cumhuriyet gazetesi. 717.905 kamu personeli var. 1975 bütçesi ile katsayı 8'den 9'a çıkarıldı. Bunun devlet bütçesine yüklediği külfet 1 milyar 333 milyon, 100 bin. İşte bu 700 bin ailenin azda olsa rahat bir soluk alması için düşünülen zam, pahalılığın nedeni olarak gösterilmektedir. Dairelerinde toto dolduran, kazak ören ve de kurtuluşu başka yerlerde arayan kamu personelinin bu rakamları araştırmaları için bir oyuncağa gerek vardır. Kahramanlık öyküleri, maçlar, bankaların dağıttığı ikramiyeler, Altaylara dek uzanacak büyük Türkiye hayalleri... Yeter tüm bunlar onların mışıl mışıl uyumaları için, artar bile.

Ekonomik taleplerimiz üzerinde uzun uzun durduk. Sayın eski maliye bakanı sunuş konuşmasında, «Dünyadaki bunalım, siyasi alanda da kendini göstermektedir. Bir çok bölgeler, dünyanın halâ çok hassas bölgeleridir. Buralarda silahlı muhasamaya varan bir takım çatışmalar göze çarpmaktadır.» diyor. Ama çarpışmayı parababalarının, emperyalizmin ve onun dünyadaki jandarması ABD yaptığını es geçiyor.,

Elbetteki dünyada siyasi kriz vardır ve bu kriz kapitalist sistemle yönetilen ülkelerdedir. Kriz sistemin özünden ileri gelmektedir. Azami kâr dürtüsü, artı değeri daha fazla sömürme hırsı bu krizi yaratmaktadır ve ekonomik krizin bir yansımasından başka bir şey değildir, siyasi krizler.

DEMOKRATİK HAKLARIMIZ

Bugün öğretmenlerin güncel sorunlarından birisıde örgütlenme haklarının kısıtlanmış olduğu ve bu kısıtlamaların kaldırılarak çağımızın en etkın sosyal mücadele aracı olan grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının alınmasıdır. Kuşkusuz haklar verilmez alınır. Bu hakkımızı alacağız. Dernekler, çağ dışı bir sosyal mücadele aracıdır ve etkinliklerini yitirmişlerdir. Batılı olmakla övünüyoruz. Bugün batıdaki ülkelerin tümünde öğretmenlerin toplu sözleşmeli, grevli sendika hakları vardır. Bugün TÖB — DER çatısı altında 100 bine yakın öğretmen toplanmıştır. Bu sayıyı artırmak, örgüt içinde eğitilmek, üyeleri sendikal hakları yasal yollarla alabilecek niteliksel ve niceliksel düzeye ulaştırmak, faşizmden zarar gören tüm demokratik kuruluşlarla yasal dayanışma içine girmek, halkımıza somut gerçekleri götürmek tek çıkar yoldur. Sorunlarımız halkımızın sorunlarından soyutlanamaz. Ezilen sınıf ve tabakalar demokratik yollarla yönetime gelmedikçe bizim insanca yaşama düzeyine kavuşmamız olası değildir.

Yukarıda değindik, verginin çoğunu işçiler — memurlar veriyor. 1972 yılında işçi ve memurlar 7.5 milyar lira, beyanname verenler 3,8 milyar lira vergi ödemişler. Ulusal gelirden aldığımız pay ise devede kulak bile değil. Bu yetmiyormuş gibi bir de yasalar çiğnenerek, yasası dahi tam olarak çıkarılmadan maaşlarımıza sermayece el konmakta ve kesilen bu paralarla yerli ortakların çekmekte olduğu kredi sıkıntısı karşılanmaktadır. Bankaların açmış olduğu kredilerin yüzde 10.2'si kamuya, yüzde 70'i ise özel girişimcilere akmaktadır. Ne ki obur olan sermaye sınıfı bununlada yetinmemekte ve MEYAK aracılığıyla fakir fukaranın üç kuruşuna el koymaktadırlar. Bu kuruluşun yasası çıkarılmalı ve yönetimi memurlara verilmeli ya da derhal kesilen paralar geri verilmeli, kesilme durdurulmalıdır. TÖB — DER'in bu doğrultuda girişimleri vardır.

Sağlık — Sosyal Yardım sandığı bir avuç çıkarcıya arpalık olmadan öteye gidememiştir. Bu kuruluşun yönetiminin öğretmen örgütüne verilmesi, bugünkü gizlilik ve kapalı kapılar arkasında yapılan seçimlerin kaldırılması gerekmektedir. Öğretmenler bir çatı altında toplanırsa, bu sorununda çözülmesi olasılık kazanır.

Tüm ezilen sınıf ve tabakalarda olduğu gibi öğretmenlerin sağlığıda bir metadır, sermaye sınıfı bundan yararlanmaktadır. Kapitalist düzende zaten herşey bir metadır. Sağlık, eğitim, din, ulusculuk ve benzeri şeyler de birer metadır, para ettiği zaman pazara sürülmekte, alınıp satılmaktadır. İyi bir beslenmenin, yeterince protein ve vitamin bulunmadığı bir yerde sağlıktan sözedilemez. İlaç ve doktor değil, insanca yaşayacak besin, sağlık koşullarına uygun barınak gerekmektedir. Yabancı sermayenin en çok yatırım yaptığı sahalardan birisi de ilâç sanayiidir. İlacın hammaddesi dışarıdan getirilmekte, ülkemizde paketlenmekte, gümrük muafiyetinden yararlanarak milyonlarca dolar ülke dışı-

na çıkarılmaktadır. Bir ilaç Macaristanda 2 dolar iken ayni miktarda, aynı nitelikleri taşıyan ilaç, İsviçre'den ülkemize fatura edilmekte hemde 457 dolar fiyat üzerinden. Günde yüz adet ilaç satan bir firma havadan 45 bin dolar kazanmakta ki Türk parası olarak bu 675 bin lira eder. Bu ayda iki bin lira alan bir memurun 29 yıl bir aylık maaşı demektir. Bir ailenin ömrü bu hem de aldığı parayı hiç yememek koşuluyla. Öğretmen muzun adını duymuş, kendini yememiş emekçi sınıfın çocuklarına; «Kilosu 11 liradan 35 kilo muz kaç lira eder» beyin yıkayıcı bir problem yerine bu 675 bin liranın sırrını öğrettimi adı bozguncuya, anarşistliğe çıkarılıyor, ölümlerden ölüm beyenme zorunluğunda bırakılıyor, işgencehanelerde haddeden geçiriliyor. Elbette tüm bunlar vatan, millet sakarya ve de din iman adına yapılıyor. Biz Allahekber dağının eteğinde doğduk.

Sağlık koşullarına uygun beslenme olanaklarından yoksun bir kişi için sağlıktan sözedilemez. 1970 yılında Hacettepe Üniversitesinin yaptığı bir araştırmaya göre 5 kişilik bir ailenin aylık beslenme harcaması toplamı Ankara'da 2566, İstanbul'da 2769 liradır. Fiyatlar yüzde 112 arttığına göre bugün bir ailenin sağlık koşullarına göre beslenebilmesi için ayda beslenme için 5439.92 lira harcaması gerekmektedir. Birinci derecede 176 ilkokul öğretmeni vardır ve bunların eline bile bu para geçmemektedir. Ülkemizde 3. Beş yıllık kalkınma planındaki rakamlara göre fert başına düşen hayvanî protein 19.3, fert başına tahıl tüketimi ise 674 gramdır. Koçtürk'ün dediği gibi «Et yiyenler, ot yiyenleri yönetiyor.»

Öğretmenler bugün sağlık koşullarına uygun konuttan yoksundur. Konut kredilerinden belli çevreler yararlanmaktadır. Her öğretmenin istediği yerde bir konut sahibi olması için gerekli tedbirlerin alınmasını istiyoruz. İnşaat mühendisleri odasının yayınladığı bir araştırmaya göre merkezi ısıtma sistemi ile ısıtılan kaloriferli konutların metre karesinin 600 liraya malolabileceğini gösteriyordu. 80m. kare bir ev 50 bin liraya çıkabilir. Devlet bütçesinden peşkeş çekilen 23 milyar 500 milyon ve yalnız 1974 yılındaki ithalat kârı olan 11 milyar 3 milyon lirayı devlet konut yapmaya ayırsa idi bir yılda bu parayla 690.060 konut yapılırdı. Hem binlerce kişiye iş sahası açılmış olurdu, hem de tüm memurların birer konutu. Bu konutları devlet 250 lira taksitlerle memurlara satsaydı yılda 2 milyar 70 milyon 180 bin lira gibi bir gelir sağlardı ki bu kaynakla yeni yatırımlar yapması, iş sahaları açması temin edilirdi. Arsa spekülasyonları önlenmiş, emekçi sınıf ve tabakaların insanca yaşaması sağlanmış, insanın insanı sömürmesi önlenmiş olurdu. Olurdu ama bu da emperyalizmin işine gelmezdi.

ÖĞRETMEN VE HALKLA İLİŞKİLER

Öğretmenlik bir sınıf değildir. Ancak köken olarak ezilen sınıf ve tabakalardan gelmiştir. Bu nedenle yeri ezilen sınıf ve tabakaların yanıdır. Emperyalizm ve yerli ortakları çeşitli yollarla onu geldiği sınıftan koparmak, anasına—babasına yabancılaştırmak, kendi çıkarlarına hizmet eden bir uşak haline getirmek için her türlü olanaktan yararlanır ki ülkemizde de bu tür beyin yıkama girişimlerini elhak çok iyi yapmaktadırlar. Sevindirici bir durum varsa, o da bunda tam olarak başarıya ulaşamamış olmalarıdır sömürücü sınıfların. Bizim şu anda burada bulunmamız bunun bir kanıtıdır.

Sömürücülerce okumuş ve memur, devletin temsilcisi, onun görüntüsü olarak halkın karşısına çıkarılmıştır. Egemen güçler, çağımızda da emperyalizmle bütünleşen, özleşen yerli ortakları, ezilen sınıf ve tabakalarla direk yüzyüze gelmemiş, yine bu okumuşları bir maşa olarak kullanmışlardır halka karşı. Düzenin düzensizliği böylece memurun sırtına yüklenmiştir. Anamın «oğlum sende okudun, artık bizden değilsin» sözü bu acı gerçeğin bir yanssmasından başka bir şey değildir.

Osmanlı döneminde, mültezimlerden, zaptiyelerden kurtulmak için halkın köyünü kentini terk edip nasıl dağ eteklerine, yol geçmez, kervan uğramaz yerlere sığındığını sosyal araştırmalar belgelemektedir. Cumhuriyet döneminde, özelliklede Atatürk öldükten sonra bu baskı halka karşı yürütülen zülüm hareketleri giderek artmıştır. İkinci bölüşüm savaşı bu zülmün katmerleşmesine neden olmuştur. 1950 yılında ezilen bu sınıf ve tabakaların toprak ağası ve şehir burjuvazisine — denize düşenin yılana sarılması gibi — nasıl sarıldığını gördük. Fransa ihtilalinde de işçiler ve köylüler düşmanlarının düşmanı için kavga vermek zorunluluğunda kalmışlardı. Bizim kuşaktan olanlar halkın bu ileri görüşlülüğünü, sanayi ve ticaret burjuvazisine hizmet eden, onun yumağını büyüten, bürokrasinin gerçek yüzünü görememişiz, halkımızın çok gerilerinden olayları izlediğimizi ise şimdilerde öğrenebildik.

Emperyalizmin güdümündeki ülkelerde, siyasi bağımsızlık, ekonomik gelişme ve istihdam problemleri vardır. Ama bir insan problemide vardır. Bu problem şudur; insanları değiştirmek ki kaskatı, donmuş kalmasınlar. İşte budur tüm sorun. Nasıl yaklaşalım, nasıl sokulalım yanına ve nasıl anlaşalım onunla? Ne yalan söylemeli ,bu konuda her kafadan bir ses çıkmakta. Bilende bilmeyende bunun üzerinde konuşmaktadır. Hele masa başında ahkam kesenlere her adım başı raslamak mümkün. Kanımca ilk adım, bu konuda ezilen sınıf ve tabakaların çocukları aracılığı ile atılmalı. Onların çocuklarına, doğayı, toplumu, bunların değişme, yorumlama kanunlarını anlatmalıyız, çelişkiyi buldurmalıyız, devrimci bir tavır kazanmalarını sağlamalıyız. Hazır bilgiler vermekten kaçınarak, düşünmeyi, olaylar arasında bağ kurmayı, incelemeyi, araştırmayı öğretmeliyiz, asprin bayer gibi her derde deva olan hazır haplar vermekten kaçınmalıyız. Koşulları eşit olmayanlara eşit muamele etmemeliyiz. Bugünkü çağdışı, bilim dışı ve ulusal özden yoksun eğitimin suçunu halkın çocuklarının sırtına yüklememeliyiz. Appalaş dağlarını, Fransanın yüzey şekillerini, ur, urak, lagaş sitelerini bilmeyen, «gelerug, yiyeruğ, nidecen» diyenleri sınıfta bırakarak, özel öğretmen, özel kolej, özel dershaneye

gidenlerle emekçi sınıfın çocuklarını eşit ölçülerle değerlendirmemeliyiz. Çocuğu sınıfta yetiştirmeliyiz. Rapor almamalıyız, dershanede uyuklamamalıyız, örgü örmemeliyiz, herkesin kabiliyet ve yetisi doğrultusunda yetişmesini sağlamalıyız. Herkes kovasını doldursun, ama herkes ayni miktarda su getirmeye asla zorlanmasın. Dilimizle, giysimizle, değer yargılarımızla asla halkımıza ters düşmeyelim, inançları ile alay etmeyelim. Bilelimki her kişinin dünyası ekonomik gücüyle sınırlıdır. İlkel insan, doğaya bağımlı kişidir. Onların doğaya karşı bağımlılıklarını azaltmada onlara yardımcı olalım, yani onlara sınıf bilinci taşıyalım, usanmadan, bıkmadan, yorulmadan. Bu işin zor, ama onurlu bir görev olduğunu unutmayalım.

Sınıfında tanrı var mı yok mu tartışmasını açan, açtıran, bu tartışmayı sürdüren, oruçla sakalla, dinle alay eden, «tanrı varsa doyursun senin karnını» gibi sapık sözler söyleyen bir kişi devrimci olamaz, olsa olsa ya bir ajan, ya da provakatör olur.

Gelenek ve görenekleri birden bire değiştirmek kolay değildir. Ceketimizi bile değiştirdiğimizde yenisini yadırgarız. Bunun psikolojik bir etkisi vardır. İşsizlik ortadan kalkacak, herkese iş, emeğine uygun ücret barınacak konut, sosyal güvenlik, çocuğuna okul, hastasına ilaç ve doktor sağlanacak demek yeterli değildir. Halk bunlara kolay kolay inanmaz. Kasaba eşrafı mütegallibesi, davavekili ve ileri gelenlerden kurulu mahalli yönetimler merkezi yönetimlerden daha faaldırlar. Ankara'daki toprak reformu müsteşarı Kendir'den Urfa'daki ağalar ve onları tutan mahalli idareler daha güçlü çıkmıştır. Toprağı bölmekte çok kez bir yarar getirmemektedir. Köylü uysaldır ve daha çok ithalat etmeye eğilimlidir. Köye gider köylüye nutuk çekersiniz, broşür dağıtırsınız, ne ki bunlar pek işe yaramaz. Yoksul köylü size şu karşılığı verir ; «Mal sahibi bana 30 yıl süre ile sürülecek toprak vermek cömertliğinde bulundu. Bu sayede ailemi besleyebiliyorum. Şimdi bu toprağı istersem, namussuzca bir iş yapmış olurum. Tanrı bunu banada, çocuklarıma da bağışlamaz.» der ve sizin isteklerinizi reddeder. Bu nedenle önce köyde, kentte bütünleşmek gerekir. Köy Enstitülerini Tonguç bu amaçla açmıştı. Köylü kendisi gibi davranmayanlara inanmaz. Onlarla beraber çalışmak, beraber yemek yemek ve beraber yaşamak. Ancak bı sanıldığı kadar kadar kolay değildir. Dr. Nguyen'in dediği gibi, «kişi çok gaf yapar, allahın günü diş fırçanızı, diş macununuzu çıkarabilirsiniz. Bu bile köylü ile aranızda bir mesafe yaratmanıza yeter. Size olan inancı azalır. Halkın içinde yerini almak ve de kitleler arasında eğitici, ilerici, örgütleyici fikirleri yaymak devrimcinin başta gelen görevlerindendir.

Beyinleri yıkamak, taşlaştırmak, kişileri düşünme gücünden yoksun bırakmak emperyalizmin eğitim anlayışının temelidir. (Prof. Shil 360.) Yardım sever görünür, cami yapar, okul açar, düşkünlere bakar, sadaka dağıtır. Hepsi sömürüyü kapatmak, uyanışı yoketmek içindir. İşçi maaşını alırken; «Tanrı sizden razı olsun, sizin sayenizde çoluk çocuğumuzun geçimini sağlıyoruz.» diye kendisini iliklerine dek soyup soğana çevirene emperyaliste dualar yağdırır. «Ama sen bu parayı alın terinle kazandın. Sen olmazsan bu fabrika olmaz» desen, karşılığı hazırdır : «Tanrı razı olsun. Neme gerek, parasını bankaya yatırsa, tarlasını yarıya vermezse ya benim halim nice olur» diyerek sizi başından kovar, belki de kötü fikirli diye şikayet bile edebilir. Anadolu'da bunun çok örneği görülmüştür. Halkımız «ürmesini bilmeyen köpek, sürüsüne kurt getirirmiş» der.

Romayı kuran cocuklar gibi anamızın memesinden ağzımızı hiç ayırmayacağız, ama yerimizde de durmayacağız. Memeyi bırakmadan daha ileri doğru gelmesini sağlayacağız. Bu sabır işidir, inanç işidir, bilinç işidir. Sevgi ve saygı her türlü değeri yaratanlardan yana olanlara, emekçi halkın yanında yerini alanlara olsun.

NOT : TÖB—DER Ankara Şubesinin Düzenlediği Seminerde Yapılan Konuşma.

KONGRE DUYURUSU

TÖB — DER'in (TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME ve DAYANIŞMA DERNEĞİ) 111. Olağanüstü Kongresi 23 — 24 Haziran günleri Ankara Selânik Caddesi 76 numaradaki Makine Mühendisleri Odası konferans salonunda yapılacaktır. Duyurulur.

GÜNDEM:

1. Açılış ve yoklama,
2. Başkanlık divanı seçimi,
3. Saygı duruşu ve İstiklâl Marşı,
4. **Genel Başkanın açış konuşması**
5. Yönetim, Denetleme, Onur Kurulları raporlarının okunması, değerlendirilmesi, aklama.
6. Dilekler,
7. Seçimler ve kapanış.

M İ L İ T A N
Devrimci Sanat ve Kültür Dergisi
Fiyatı : 10, Yıllık Abone : 90 lira.
Atacl Behramoğlu — Nihat Behram
P: K. 893 Sirkeci — İstanbul

★

İ Ş Ç İ D A V A S I
Zonguldak İşçilerinin Sesi
P.K. 68 — ZONGULDAK
Yıllık Abone : 50 Lira.

141 — 142 ÜZERİNE

— V —

Halit ÇELENK

MADDELER DEĞİŞTİRİLİYOR.

Birinci Değişiklik :

141 — 142 nci maddelerin kabulünde nasıl sınıfsal etkenler, çıkarlar ve yönetimi elinde bulunduran sınıf ve tabakalar egemenliğinin sürdürülmesi amacı rol oynamışsa, maddelerin değiştirilmesinde ve ağırlaştırılmasında da ayni etkenler rol oynamıştır.

1938 Harp Okulu Olayı :

17.7.1937 gününde Nazım Hikmet, kimi subay ve asker kişilerle ilişkiler kurduğu, onlara komünizm propagandası yaptığı ileri sürülerek tutuklanmış, Harp Okulu Komutanlık Askeri mahkemesinde yargılanmış ve eylemi «Orduyu isyana teşvik» niteliğinde kabul edilerek Askeri Ceza Yasasının 94. maddesine göre 15 yıl ağır hapis cezasına mahkûm edilmiştir. (Bu kararın yasal dayanağı olmadığı, delilsiz olarak verildiği hakkındaki düşünce, eleştiri ve belgeler için bakınız, Nazım Hikmet Dosyası. Kemal Sülker. 1967)

İddianın gerçek olup olmadığı bir yana bu olayda Nazım Hikmet, A. Kadir ve arkadaşlarına yüklenen suç bir « komünizm propagandası» suçudur. Bu, mahkeme kararının metninden de anlaşılmaktadır. Ancak, o tarihte, Türk Ceza Yasasının 142. nci maddesinde, yukarıda görüldüğü gibi «Zor ögesi» bulunduğundan zorun önerildiği ispatlanmadan suçun gerçekleşmesi mümkün bulunmadığından, Nazım ve arkadaşlarına anılan maddeye göre ceza vermek mümkün olmamış ve bu durum karşısında «yorum» yoluna başvurularak orduyu isyana teşvik suçundan mahkûmiyet kararı verilmiştir.

Bu olay karşısında tedbir almak gereğini duyan siyasal iktidar, 141—142 nci maddelerden «zor ögesi»ni kaldırmak için bir yasa değişikliği tasarısı hazırlamış ve gerekçesi ile birlikte yasama organına göndermiş ve tasarı yasalaşmıştır. Yapılan bu değişikliğe göre, zor ögesi maddeden çıkarılmakta, suç, zor ögesi olmadan da gerçekleşmekte, eğer olayda zor da önerilmişse bu, cezayı ağırlaştırıcı bir neden olarak kabul edilmektedir. Böylece, 141 — 142 nci maddeler, 16.7.1938 gün ve 3531 sayılı yasa ile **ilk ve en önemli değişikliği göı müştür. Çünkü bu değişiklikten sonra 14 142. nci maddeler «salt düşünce açıklamasını» cezalandıran bir nitelik kazanmıştı**

Daha sonra Askeri Ceza Yasasını 148. nci maddesinde de, 3719 sayılı yasa il buna paralel değişiklikler yapılmıştır.

Türk Ceza Yasasında yapılan bu değşiklikle 141. nci madde aşağıdaki biçimi almıştır :

«Memleket içinde içtimai bir zümreni diğerleri üzerinde tahakkümünü tesis emeye veya bir zümreyi ortadan kaldırma ya veya memleket dahilinde teşekkül etmi içtimai veya iktisadi nizamları devirmey matuf cemiyetleri tesis eden veya sevk v idare eden kimse iki seneden beş seney kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Memleket dahilinde cemiyetin siyasi v hukuki herhangi bir nizamını ortadan kaldırmak gayesi ile cemiyetler tesis eder teşkil eden, tanzim eden veya sevk ve ida re eden kimseye de ayni ceza verilir.

Bu cemiyetlere iştirak eden altı ayda iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Maksada vüsul için şiddet kullanmal da istihdaf edilmiş ise verilecek ceza birinci ve ikinci fıkralarda gösterilen hallerd beş seneden oniki seneye kadar, üçüncü fıkrada yazılı hallerde ise bir seneden üseneye kadar ağır hapistir.

Gayesi devletin Teşkilatı Esasiye kanunu ile muayyen olan ana vasıflarını muhalif veya milli hissiyatı sarsmaya veya zayıflatmaya matuf bulunan cemiyetler tesis eden, teşkil eden, tanzim eden veya sevki idare eden kimse bir seneden üseneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Mezkur cemiyetlere iştirak eden kim

eye altı aydan iki seneye kadar hapis cezası verilir.

Dağılmaları emredilmiş yukarıda yazılı cemiyetleri sahte nam altında veya muvazaa şeklinde olsa dahi yeniden teşkil edenler hakkında verilecek cezalar üçte birden eksik olmamak üzere arttırılır.»

142. nci madde de ayni gün ve sayılı kanunla aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir :

«Memleket dahilinde içtimai bir zümrenin diğerleri üzerine tahakkümünü tesis etmek veya içtimai bir zümreyi ortadan kaldırmak yahut memleket dahilinde teşekkül etmiş içtimai ve iktisadi nizamları devirmek yahut memleketin siyasi veya hukukî bir nizamını yıkmak için propaganda yapan kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Propaganda yukarıda yazılı hareketleri iddet kullanarak elde etmeğe matuf bulunduğu takdirde verilecek ceza beş seneye kadar ağır hapistir.

Devletin Teşkilatı Esasiye kanunu ile muayyen olan ana vasıflarını veya milli hissiyatı sarsmak veya zayıflatmak için onlar aleyhine ve yabancı rejimler lehinde propaganda yapanlar altı aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıda yazılı fiileri methü istihsan eden kimse de aynı cezaya mahkûm olur.»

GEREKÇELER

TÜRK CEZA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN LAYİHASI VE ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATASI (1/1066)

T.C.
Başvekalet
Kararlar Müdürlüğü
Sayı : 6/2165

23.5.1938

«Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine,

«Türk Ceza Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında hazırlanan ve ora Vekilleri Heyetince 21. V. 1938 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun layihası esbabı mucibesiyle birlikte sunulmuştur.

Başvekil
C. Bayar

«Ceza kanunun bazı maddelerini değiştiren kanun layihası esbabı mucibesi.

«Büyük harp sonunda hemen bütün medeni dünya devletlerinin siyasal, ekonomik ve sosyal bünyelerinde esaslı değişiklikler meydana gelmiş ve bugün dahi bu değişiklikler devam edegelmekte bulunmuştur.

«Milletler arası münasebatın son zamanlarda almış olduğu şekil dolayısiyle bu hareketler çok defa mahalli olarak kalmamakta tesir ve akisleri her tarafa yayılmaktadır. Bu sebeple eski cezai mevzuatın gerek dahildeki değişiklikleri, gerek hariçtekilerin akseden tesirlerinin doğurduğu vaziyetleri karşılamaya kafi gelmediği anlaşılmış birçok devletler son seneler içinde ceza kanunlarını ya tadil veya yeni baştan tanzim etmişlerdir.

«Türkiye'mizde de bu ihtiyaç saiki ile ceza kanununda bir çok değişiklikler yapılmış ve bilhassa 1936 senesinde Büyük Meclisce kabul edilen 3038 sayılı kanunla Devletin emniyetine karşı işlenen cürümlere ait hükümler baştan aşağı değiştirilmiştir.

«Bu tarihten sonra Büyük Meclisce Teşkilatı Esasiye kanununda yapılan değişiklikle devletçilik, milliyetçilik, inkilapçılık, halkçılık, laiklik devletin ana vasıfları olarak kabul edilmiştir.

«İşte bu yeni vaziyetle hem ahenk olmak üzere ceza kanununda tadilat yapılması lüzumu hissedilmiş ve ayni zamanda Devlet emniyetinin gerek hariçten gerek dahilden her türlü fena hareketlere karşı daha kuvvetle ve tamamen mahfuz bulundurulmasını temin için de ayrıca yeni hükümler ilave olunmuştur.

«Yukarıda umumi olarak arzedilen sebep ve mülahazalara istinaden ceza kanunumuzda yapılması teklif olunan tadilatın değiştirilen maddeye ait mucip sebepleri ayrı ayrı aşağıda gösterilmiştir.

«... Madde 141 ve 142 : Bu maddeler ceza kanunumuzun rejimi koruyucu hükümleri ihtiva eden iki mühim maddesidir.

«Bunlardan 141 inci madde, memleket dahilinde içtimai bir zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü şiddet kullanarak tesis etmeğe veya içtimai bir zümreyi şiddet kullanarak ortadan kaldırmağa veya memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadi veya içtimai nizamları yine şiddet kullanarak devirmeğe matuf cemiyetlerle memleket dahilinde cemiyetin siyasi ve hukuki herhangi bir nizamını şiddet kullanarak ortadan kaldırmak gayesini güden cemiyetlerin ve memleket dahilinde milli hissiyatı sarsmağa veya zayıflatmağa matuf cemiyetlerin tesisini ve teşkilini ve bunların sevkü idaresini ve bu cemiyetlere girmeyi meneylemektedir.

«142 nci madde işe yukarıda yazılı maksatlar için propaganda yapmayı meneylemektedir.,

«Bu hükümler memleket dahilinde rejimi tam bir surette korumak için kâfi görülmemektedir.

«Zira hükümet şeklini tağyir maksadına müstenid cemiyetlerin müessisleri ile idare heyeti azaları ve içtima mahallinin sahip veya müsteciri haklarında Cemiyetler kanunun koyduğu para cezasına dair olan hüküm istisna edilirse mevzuatımızda, **gayesi yukarıda yazılı maksatlar olduğu halde buna vüsul için şiddet kullanmağı istihdaf etmeyen cemiyetlerin tesis ve teşkili ve bunlara girmek ve bu maksatlar için propaganda yapmak keyfiyeti bir ceza tehditi altında bulunmamaktadır.**

«Bundan başka son defa teşkilatı esasiye kanununda yapılan değişiklikle, devletçilik, milliyetçilik, inkılâpçılık, halkçılık ve laiklik devletin ana vasıfları olarak kabul edilmiştir. Bu vasıflara muhalif gayesi olan cemiyetlerin tesis ve teşkilini ve böyle bir cemiyete girmek keyfiyetini ve bu yolda propaganda yapmayı, ceza tehditi altında menedici bir hüküm de yoktur. İşte bu iki maddede yapılan değişiklikle **bu noksanlar ikmal edilmiş ve tatbikatta herhangi bir tereddüde mahal verilmemek üzere propagandanın fiil, söz veya hernevi neşir vasıtasiyle olabileceği tasrih edilmiştir...»**

ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATASİ

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No : 1/1066
Karar No : 63

27. VI. 1938

Yüksek Reisliğe

«Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında hazırlanan ve başvekaletin 23/V/1938 tarih ve 6/2165 sayılı tezkeresi ile Büyük Meclise sunulan kanun layihası Adliye encümenine tevdi olunmakla Adliye vekili ve ceza işleri umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

«Mucip sebepler layihasında izah edildiği üzere zamanın ihtiyacından doğan siyasal, sosyal ve ekonomik tesirler altında her memlekette bir çok değişiklikler vücuda getirilmesine mecburiyet hasıl olmaktadır. Bu sebeple birçok devletler gerek dahili ve gerek harici tesirlerin akişlerinin iras edeceği zararlara meydan vermemek için ittihaz ettikleri tedbirler arasında cezai mevzuat üzerinde de tadiller yapmağa mecbur olmuşlar ve hatta bazı yerlerde yeni baştan ceza kanunları tedvin edilmiştir.

«Memleketimizde Cumhuriyetin kurulmasını müteakip adli kanunların başında Türk Ceza Kanunu neşrolunmuş ve 1926 tarihinde meriyet mevkiine geçmiş ise de görülen ihtiyaç ve lüzumlara ve hükümetimizin de iştirak ettiği arsı ulusal mukavelelerin icaplarına istinaden bir çok cezai hükümler kanunumuza alınmak suretiyle ceza kanununda hayli ilaveler ve tadiller yapılmıştır.

«Türkiye Cumhuriyetinin devletçilik, milliyetçilik, inkılâpçılık, halkçılık, ve laiklik vasıfları teşkilatı esasiye kanunumuzda tesbit ve kabul edilmesi üzerine bu ana hükümlerle tebarüz etmiş olan Cumhuriyet rejiminin istikrarı ve korunması için kuvvetli müeyyidelerin ceza kanunumuzda yer almasını zaruri kılmıştır. Bu düşüncelere istinad ettirilerek hükümetçe hazırlanan layiha, Encümenimizde esas itibariyle tasvip ve kabul olunmuştur.

«... Ceza kanunumuzun memleket içinde içtimaî bir zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü tesis etmeğe veya içtimai bir zümreyi ortadan kaldırmaya ve memleketin iktisadi ve içtimai nizamlarını devirmeğe matuf cemiyetleri tesis, teşkil, tanzim veya sevki idare edenlerle böyle bir cemiyete iştirak edenlere ve milli hissiyatı sarsmağa ve zayıflatmaya matuf cemiyet kuranlara ve idare edenlere ve buna müteferri efal ve harekete mütecaşir olanlara ceza tayin eden 141 nci maddedeki hükümet layihasının tadil şekli hakkında encümende uzun münakaşa ve müzakere cereyan etmiştir.

«Teklifte mer'i kanun maddesinde mevcut (Şiddet kullanarak) kaydi kaldırılmış ve şiddet kullanılmadığı halde bile maddede gösterilen suretlerle bir içtimai zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü ve ortadan kaldırmayı vesair madde münderecatına göre hareketleri hedef tutan cemiyetler tesisini cürüm sayarak cezalandırmış ve bu hareketleri şiddet kullanarak yapanlara da cezanın daha ağırı tayin olunacağını göstermek suretiyle bahsi geçen kayit şiddet sebebi olarak kabul olunmuştur.

«Komünizme ait hareketler dolayısıyle tahaddüs eden bir takım mesailde mahkemelerimizce meri kanunda mevcut (Şiddet kullanarak) kaydi komünizm hareketlerinin esasında şiddet mevcut ve mündemiç bulunması itibariyle şiddet hakkında ayrıca maddi delil aramaya lüzum görmeyerek hüküm verilmekte ve temyiz mahkemesince de bu hükümler tasdik olunmaktadır.

«141 ve müteakip 142 nci maddeler İtalya kanunundan aynen iktibas edilmiş olduğundan orada da tatbikat bu şekilde cereyan etmekte ve bu ceza hukuku âlimlerinin buna dair mütalâalar ve kanunun şerhi maksadıyla telif ve neşriyatı da bu merkezde bulunmuş olduğundan memleketimizde tekerrür etmiş sayılacak bir içtihaddır. Maksadı temin ettiğinden bu maddelerde değişiklik yapılmasına lüzum olmadığı mütalaası dermeyan edilmişse de bu maddeler bugün için taalluk ve temas itibariyle komünizm efali hakkında tatbik olunmakta ve filhakika komünizm, nihilizm ve anarşizm gibi fiiller esaslarında şiddeti tazammum etmekte olup bu maksadı güden herhangi bir cemiyetin kurulması şiddet kullanarak içtimai bir zümreyi devirmek ve mevcut iktisadî ve içtimaî nizamları kaldırmaya gaye ittihazetmiş olduğuna göre adı geçen maddelerin hali üzere kaldığı takdirde bu bahsedilen hareketleri cezalandırmağa kâfi ise de böyle esasında şiddet meknüz olmayacak şekilde veya zahiri vaziyete göre bu kanaat ve içtihadı tam olarak vermeyecek tarzda müesses ve bir nizamın ve bir içtimaî zümrenin kaldırılmasını ve yıkılmasını istihdaf eden bir zümrenin cemiyet halinde kurulması mümkün olacağı düşünülmeğe değer bir mesele olmakla beraber cezai işlerde sarih hükümlerin tatbikatta hakimler için tereddüte ve kararlarda ihtilafa mahal vermeyecek faydaları olduğundan **şiddet kullanmanın bu cürümler için kanunî bir unsur telâkkisine meydan vermemek maksadiyle hükümet teklifinin musib ve muvaffak olduğuna encümen ittifakla karar vermiş ve** 141. nci madde ayni cürmün propagandasına taalluk eden 142 nci maddeyi yapılan ilavelerle kabul etmiştir. Yalnız 141. nci maddedeki (fiille veya sözle veya her nevi neşir vasıtasiyle) diye yazılı cümleler propagandanın mana ve mefhumunu tehdid mahiyetinde telakki edilmesine sebep olacağı ve halbuki propaganda daha şümullu bir manada her vasıta ile yapılabileceğinden lüzumsuz görülen bu kayıtlar maddeden çıkarılmıştır.

«142 nci maddenin ikinci fıkrasında cezanın teşdidine mütedair hükümde cezanın yalnız yukarı haddi gösterilerek aşağı haddinin hakimin takdirine bırakılması muvaffık olacağı mülahaza edilmiş ve fıkra bu suretle düzeltilmiştir...»

Bu gerekçelerle maddelerde yapılan değişiklik 3.6.1946 gününe kadar sürecek, 1946 yılında, ileride açıklanacak ekonomik, sosyal ve siyasal nedenlerle, maddeler yeniden değiştirilecek ve ağırlaştırılacaktır.

—Devam edecek—

YOLA GETİRİLEN KİŞİLERE

BERTOLT BRECHT

Baskının arttığı günlerde,
ekmeğinden olmamak için,
karar verdi bizimkisi:
Artık ağzını sıkı tutacaktı,
gizleyecekti suçlarını bu kapkaç düzenin,
ama yalanlarını da yaymayacaktı.
Yani ne açığa vuracaktı pisliklerini onun,
ne de karanlık işlerini övecekti.

Baskının arttığı günlerde,
ekmeğinden olmamak için,
düzenle uzlaşmış görünecekti.
Doğruya aykırı bir şey söylememe kararı,
yaradı gerçeği örtbas etmeye.
Ama uzun sürmezdi bu da:
Hiç iyi karşılanamazdı bürolarda lâboratuvarlarda,
fabrika avlularında iyi karşılanamazdı
söylememesi insanların doğruya karşıt bir şey.
Olağandı ağzını açmamak
meslektaşlarının görüp de kanlı suçlarını.
Yağmur gibiydi korkunç kıyımlar,
yağmur gibi geçici ve kaçınılmaz.
Gerçi susmakla suçlulardan yana oluyordu,
ama çok çabuk anladı bir şeyi:
Ekmeğinden olmamak için,
yetmeyecekti gerçeği gizlemesi
yalan da söylemek vardı işin içinde.
Zorbalar kızmıyor, birşey demiyorlardı
bayağılaşmasına onun, alçalmasına,
ekmeğinden olmamak için.
Davranışında bir şey yoktu onlara ters düşen.
Ne bir aldığı vardı onalrdan, ne de bir beklediği.
Güçlülerin masasında, kalkıp ayağa,
açınca ağzını konuşma yapan
yemek kırıntılarını görüyordu.
onun dişleri arasından.
Onu kuşkuyla dinliyordu ama,
gene de ağrına gidiyordu övgüleri bu adamın,
o değil miydi daha dün baskıyı eleştiren,
zafer şölenine çağrılmayan üstelik.

Ezilenlerin dostu değil miydi dün bu adam?
Çok iyi tanıyorlardı onu, çok iyi.
Bir şey, söylendiği vakit vardı, doğru,
söylenmediği vakit yoktu o şey.
Baskı yok, deniyordu madem,
öyleyse baskı yoktu.
Katil için, kurbanın kardeşini
satın almaktı en kısa yol
ve tanıklık ettirmekti ona:
Kardeşimin başına bir kiremit düştüydü,
kardeşimin ölümü bundan...

Bu basit yalan da yetmedi, neylersiniz,
gerçeği uzun süre gizlemeye
Yalan söylemesi gerekti daha bir sürü,
ekmeğinden olmamak isteyenin,

Yarışması gerekti, çılgınlar gibi,
ekmeğinden olmamak isteyenlerle.
Ama yetmedi yalan söylemeye yanaşmak.
Bilmek de gerekti yalan söylemesini.

Ekmeğinden olmamak dileğine
karıştı bir anlam vermek dileği
budalaca bir gevezelikle:
Sözle anlatılmayanı
söylemek dileği karıştı
çok daha özel, çok daha ince.
Övmek zorundaydı ayrıca
zorbaları başkalarından çok,
çakılmasın diye vaktiyle baskıyı yerdiği,
Gerçeği bilenler, az gittiler uz gittiler,
sonunda en azgınları oldular yalancıların.

Ama uzun sürmedi bu da:
Adamın biri çıktı bir gün, isabet etti.
onların namuslu olduklarını eskiden.

Ekmeklerinden oldular işte o zaman.

Çevirenler :
A. Kadir — Asım Bezirci

GİRESUN HABERLERİ

1 — Tirebolu'da Karakaya Ortaokulu öğretmeni Enver Ekinci komandoların saldırısına uğramıştır. Can güvenliği kalmayan öğretmen görev yerinden ayrılmıştır.

2 — Öğretmen Hilmi Aydın ve Mehmet Yılmaz'ın bulunduğu yerden tabanca atılmış, tabanca atanları «ihbar etmedikleri için» tutuklanmışlardır.

3 — Tirebolu'da öğretmenlere baskı ve tehdit devam etmektedir.

4 — Görele'de Koyun Hamza Ortaokulu Müdürü Mes'ut Kemerli saldırıya uğramıştır. Kendisi sürekli tehdit edilmektedir.

5 — Öğretmen Erdal Er Görele A.P. Gençlik Kolu Başkanı tarafından döğülmüştür.

6 — Eynesil'de Şube açmamız A.P. liler tarafından engellenmektedir.

7 — Eynesil Lisesi Müdürü Savcı, yargıç ve Kaymakamın yanında hakarete uğramış, ancak hiçbir idârî işlem yapılmamıştır. Saldırganlar A.P. ilçe Başkanının yakınlarıdır.

8 — Giresun Millî Eğitim Müdürü Y. Ziya Özdemir Milliyetçi Öğretmenler Derneği aleyhine açtığı davayı kazanmıştır.

KÖYLERİMİZ

AZİMET KÖYLÜOĞLU

Yurdumuz Emperyalizmin boyunduruğu altında bulunan geri kalmış bir tarım ülkesidir. 36 milyon olan nüfusumuzun 23 milyonu köylerde, 13 milyonu ise kentlerde yaşamaktadır. Ülkemizde nüfusun % 65 i köylerde, % 11 i ise sanayii kesiminde çalışmaktadır. 14 milyon çalışan nüfus'un ise 8.8 milyonu tarım, 3.2 milyonu hizmet ve 1.5 milyonu ise sanayii sektöründe çalışmakta olduğu bilinmektedir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde tarım ve ve sanayii sektöründe çalışan nüfus oranları aşağıdaki gibidir.

Ülke	Tarımda çalışan nüfus % si	Sanayii de çalışan nüfus %
Almanya	9	50
Fransa	14	39
İngiltere	3	47
İrlanda	27	30
Türkiye	65	II

Yalnız başına yukarıdaki tablo dahi, ülkemizin geri kalmış bir tarım ülkesi olduğunu kanıtlamaktadır.

Bugün ülkemizde 2 milyon karasabana karşılık 136 bin traktör ile tarım yapılmaktadır. Tarımımız öküz ve karasabana dayanmakta, kapalı köy ekonomisi şiddetle varlığını sürdürmektedir.

Yoksul ve topraksız köylüler bütün köylü ailelerinin % 83 ünü meydana getiriyorlar. 4 milyon 125 bin köylü ailelerin % 30 unun Türkiyede bir mezarlık kadar toprakları bile yoktur. Topraksız köylülerin oranı, feodal kalıntıların daha çok ve güçlü olduğu ve güney doğu anadoluda daha açık görülmektedir. Ülkemizde toprakların belli ellerde toplanması toprak ağalarının güçlendirmektedir. Borçlandırma, tefecilik ve el koyma gibi yöntemlerle yoksul köylülerin toprakları ağaların eline geçmektedir. Bu şekilde mülksüzleşen köylüleri, toprak ağaları ve tefecileri kendilerine daha bağımlı hale getirmektedirler. Mülklerini kaybeden bu yoksul köylüler ya ağaya kölelik yapacaklar, ya işsiz güçsüz açkalacaklar ya da büyük kentlere göç ederek yeni bir yaşam kavgasına hazırlanacaklardır.

Büyük köylü yığınları; toprak ağaları tefeciler, aracılar, vurguncu tüccarlar, işbirlikçi burjuva ve kompradorlar tarafında çeşitli biçimlerde sömürülmektedir.

Yarıfeodal bir ülke olan yurdumuzda köy ile kent arasında yaşam farkları büyüktür. Yurdumuzda köy ile kent, doğu ile batı, iç bölge ile sahil bölge ve ovalık bölge ile dağlık — ormanlık bölgeler arasında ki dengesizlikler gün geçtikçe keskinleşmektedir.

Yolsuzluk, susuzluk, elektriksizlik, topraksızlık, işsizlik, okulsuzluk, gıdasızlık, ilaçsızlık, doktorsuzluk bugün köylerimizin ana sorunlarıdır.

Bugün ülkemizin 38877 köyünü biribirine devlet yollarına bağlıyan 162055 Km. köy yolunun ancak yarısı (1.3.1974 tarihinde : 75534 Km. sı) yapılmıştır. Köysel nüfusun ise % 53'ünün yolu vardır. Hiç yolu olmıyan 10 milyon köylü vardır.

Ülkemizde 65277 yerleşim biriminin (ünitenin) 46114 ünite de içme suyu olup 19163 ünite de yeterli içmesuyu yoktur. Köylü nüfusun % 29 unun (yani 6.434.075 kişi) içmesuyu yoktur. Köylerimizin % 83'ü elektriksiz olup 6039 köyün elektiriği bulunmaktadır.

1975 yılında köylerimiz, imparatorluktan sonra cumhuriyetimizin 52. yılında bile anlımızdaki geri kalmışlık kara damgasını silememişiz ve köylülerin kader ortakları ÖĞRETMENlerimizi bu yarı feodal yaşantıda kurtaramamışız. Bugün 100 bin öğretmenimiz köylü ile sürekli aynı hayatı yaşamaktadır. Köyde mezarı olan, fakat Türkiyede bir mezar kadar yeri olmıyan tek memur, tek aydın öğretmendir. Öğretmen köylü ile beraber yağmur suyu iç-

mekte, yolsuzluktan yaya olarak kente gelmekte ve hastasını doktora götürememektedir. Kış aylarında yollar kardan kapandığından 2 — 3 ay kent ile Dünya irtibatı kesilmektedir.

Ülkemizin batı kesiminde ki kentler ile doğu kesimindeki kentler arasında gelişmişlik açısında büyük farklar vardır. Örneğin İstanbulda 4 şeritli otobanlar yapılırken Siirt ilinin içindeki ana caddede çamurdan geçilememektedir. Bu durum illerdeki köyler içinde söz konusudur. Aşağıdaki tabloda kalkınmış ve geri kalmış yörelerden alınmış beşer il in tetkikinde durum bütün açıklığı ile görülmektedir. Tabloda görüleceği üzere gelişmiş bölgelerin yapılan köyyolları Türkiye ortalaması olan % 50 nin çok üstündedir. Geri kalmış bölgelerin yapılan köyyolları ise, Türkiye ortalamasının çok altındadır. Örneğin İstanbul'un köyyollarının % 92 si Tunceli'nin köy yollarının % 12 si ancak yapılabilmiştir. Aynı durum içmesuyu, elektrik, okul, gıda, işsizlik vb. diğer ana köy sorunları için de mevcuttur.

Doğu'daki köylerde henüz develerin geçeceği adi tek izli köyyolu yok iken, hastasını kağnıya bindirip kente götürme olanağı sağlıyan ilkel bir yol yok iken, çamur bir yol yok iken, gelişmiş yörelerin köyyolları asfaltlanmaktadır. Tütün, üzüm, çay, narenciye ve pamuk ağalarının tarla yolları yoksul köylüye ayrılan kaynakla asfaltlanmaktadır.

Ülkemizde kapitalizmin tekelci yapısı her sektör ve kuruma yansımakta, ülke gerçeklerine uygun, sağlıklı bir yatırım politiasının saptanmasına olanak vermemektedir. Ülke ekonomisine ve politikasına bir avuç finans kapital egemen olduğu sürece bu sağlıksız ülke çıkarlarına ters olan tekelci girişimler güçlenecektir.

— 10 il için Köyyolları durumunu gösteren tablo —

İLLER	İl'deki köy Sayısı	1.3.1975 tarihi itibariyle İl'deki Toplam köyyolu uzunluğu (km.)	Yapılmış olan köyyolu uzunluğu (km.)	Yapılacak olan köyyolu uzunluğu (km.)	Yol yapımı için ile ayrılan yıllık ortalama ödenek TL.	İl'de yol yapımı için mevcut olan makinaların sayısı	Yapılmış olan köyyolunun il'deki bütün köyyoluna oranı (yapımı gerçekleşmesi)
Ankara	1172	6065	4501	1114	51 Milyon	266	% 82
İstanbul	286	1332	1212	120	50 »	235	% 92
İzmir	696	2856	2304	552	25 »	217	% 81
Tekirdağ	283	1400	1114	286	16 »	55	% 79
Bilecik	255	1303	957	346	14 »	43	% 81
Sivas	1284	4478	1509	2969	21 »	132	% 33
Tunceli	438	1891	232	1659	16 »	68	% 12
Siirt	497	2490	491	1999	18 »	71	% 20
Hakkâri	134	1860	175	1685	12 »	66	% 10
Mardin	722	3222	1058	2164	20 »	94	% 33

Bundan dolayı ülkemizin ve halkımızın çı:arını ön planda tutan yatırımların plan-anması ve uygulanması da olanaksızlaşa-aktır.

Ülke yatırımlarının % 60 ının gerçek-eştirildiği inşaat sektöründe de tekelci ka-italizm damgasını, giderek daha etkin bir biçimde vurmaktadır.

Bugün inşaat sektöründe; bir yandan ekelci kapitalizmin gelişmesine paralel, başlangıçta bağımsız olarak gelişen büyük nüteahhitlik firmaları, diğer yanda da doğrudan doğruya Türkiye finans kapita-inin en güçlü kurumları arasında yer a-an bankalar tarafından kurulan müteah-itlik kuruluşları var. Bu iki kuruluş bü-ünleşme süreci içindedirler.

Köylerin yolu dahil yol ve diğer tüm nşaat sektöründe kullanılan makinaların ılım ve yedek parçalarına 2 milyar Tl. lık kaynak akmaktadır. Ulaştırma politikası nakinasıyla, yedek parçasıyla, akaryakı-ıyla, lâstiğiyle... vs. ile dışa bağımlıdır. 325 çeşit ve marka makina var ülkemizde. Ülke koşullarına en uygun makina ve eknoloji getirilmemekte ülkemiz bir avuç şbirlikçi tarafından sömürülmektedir. Bir Genel Müdürlüğümüzün bir proje için ö-lediği komisyon 48 milyon Tl. sını geç-miştir. Makina çeşidinin çokluğu yedek parça, tamir ve eğitim masraflarının çok-luğu, **karaborsa ve** yapay yokluk düzen gereği doların piyasada 100 Tl. üzerinde iş-lem görmesine olanak sağlamaktadır. Bu-nun ganimetinde ise üç beş para babası yararlanmaktadır. Bu iç ve dış sömürü yerli finans kapital—Tefeci—Bezirgan or-taklığının çıkarlarına olmaktadır. Bu iç ve dış sömürünün bir an önce ortadan kaldı-rılması için kamu ile yapı makinaları sa-nayinin kurulmasında zorunluluk vardır.

Halkımızın ekonomik ve demokratik çıkarlarının bir avuç tekelci azınlığa peş-keş çekilmemesi için; tüm demokratik, ile-ricici, yurtsever kişi ve kuruluşların tekel-ciliğe, finans kapital sömürüsüne karşı or-tak ve bilinçli mücadele etmeleri zorunlu-dur.

Bu bozuk ve yosunlaşmış düzen; işçi, köylü, esnaf ve tüm yoksul halk yararına değişmedikçe köylülerin yolsuzluktan, susuzluktan, okulsuzluktan, topraksızlık-tan, açlıktan, ezilmişlikten, horlanmaktan ve bu feodal, tarihi mirastan kurtulmaları olanaksızdır.

İlerici, demokratik ve yurtsever kişi ve kuruluşlar; köylüyü ve tüm yoksul halkı bilinçlendirmeli ve örgütlenmelidir.

Köy Enstitüleri

Muzaffer ŞENER

Eğitim, bütün üst - yapı kurumları gibi, alt - yapının belirlediği ve alt - yapıyı en çok etkileme gücüne sahip bir üst - yapı kurumudur. İkili bir işlevi vardır. Bir yan-dan bozuk, çıkarcı düzeni sürdürmek için tutucu güçler tarafından koşullandırma a-racı olarak kullanır. Diğer yandan bir ileri toplum biçimine geçişte araçtır.

Eğitim; Toplumun yitici gücü üretim güçlerinin gelişmesinde en önemli faktör olan «İnsan bilgi - deney ve teknolojisini ge-lecek kuşaklara aktarmada seçtiği yoldur. Eğitim bireyi olumlu yönde etkileyip kendi-sini aşmaya, çevresini ve dünyayı değiştir-meye yönelttiği oranda faydalıdır. Fakat böyle bir eğitime tutucu egemen güçler izin vermezler. Bireyin bilinçlenmesi, toplumun etkilenmesinde çok önemli bir araç olan e-ğitimi, kendi çıkarlarına dönük, kendi var-lıklarının devamını sağlayacak biçimde, bi-çimlendirir ve planlarlar.

Önceki paragraflarda belirtiğim gibi e-ğitim bir üst - yapı kurumudur. Alt-yapıya göre biçimlenir. Her üretim tarzının ken-disine özgü eğitimi vardır. Gelişen üretim güçleriyle birlikte gelişir ve değişir. Bu ne-denle toplumunda egemen olan sınıf, sınıf egemenliğinin devamı için resmi eğitimin amacını, kendi idolojisini koşullandırma doğrultusunda saptar. Şimdi ülkemizdeki gelişimi görelim.

Osmanlı imparatorluğunda 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar toplumsal yapının ge-reği olarak feodal ve teokratik eğitim sis-

temi uygulanmıştır. Bu tarihlerde imparatorluğunun sömürü alanına girmesiyle emperyalizmin eğitim sistemi giderek ağırlık kazanmaya başlamıştır. Bir yandan imparatorluğun sınırları içinde yabancı okullar açılırken, diğer yandan batılı eğitim kurumları ve yöntemleri batılı eğitim uzmanları kanalıyla ülkede denemeye başlanmıştır. Bu durum ufak tefek bazı değişikliklerle kurtuluş savaşına kadar sürmüştür.

Kurtuluş Savaşımız sivil-asker bürokrat öncülüğünde küçük burjuvuzinin, yer yer büyük toprak sahiplerinin ve Anadolu eşrafının desteğinde HALK tarafından yürütülen ve başarıya kavuşan anti - emperyalist bir savaştır. Bu savaş feodal yapıyı sarsmış ve kapitalizme geçişin ön koşullarını hazırlamıştır. Kurtuluş Savaşının öncülüğünü yapan zümrenin ideolojisi gereği kalkınma ve sanayileşmede özel teşebbüsçü yol izlenmiş ve kısa zamanda yeniden emperyalist sömürü ağı içine düşülmüştür.

1922 lerden 1946 lara olan zamanda radikal güçler yönetimde ağır basmaktadır. Bu nedenle layik, burjuva anlamlı ilerici bir eğitim anlayışının getirildiği ve uygulanmaya çalışıldığını görüyoruz.

Mustafa Kemal 1 Mart 1922 T.B.M.M. Açış konuşmasında şöyle diyor. «Milli Eğitim konusunda başarıya ulaşabilmek için, böyle bir program uygulamak zorundayızki, o program ulusumuzun bugünkü durumuna, toplumsal önemli gereksinmelere, çevrenin ve yüzyılın gereklerine tıpatıp uygun olsun.»

Köy Enstitüleri tümü ile ulusal nitelikte olan kaynağını toplumumuzun gereksinmelerinden alan köy çocuklarının, köy ve tarımsal ekonominin sorunlarını uygulamalı biçimde öğrenerek eğitilmesi ilkesine dayanmakadır. Köylünün okutulması iş eğitiminden geçirilerek daha iyi bir üretici haline getirilmesi esastır. Öğrenme soyut değil somuttur. «İş içinde, iş için eğitim ilkesi geçerlidir.» Bireyin kafasını soyut bir takım kavramlarla değil, hayatta yapacağı ve uygulayacağı bilgilerle donatılmaktadır.

Köy Enstitüleri kurucusu TONGUÇ'un CANLANDIRILACAK KÖY adlı yapıtında belirttiği gibi, «Köy insanı öylesine canlandırılmalı ve bilinçlendirilmeli ki, onu hiç bir kimse yalnız kendi hesabına ve insafsızca sömürmesin. Köyün sahiplerine köle ve uşak muamelesi yapmasın. Köylüler bilinçsiz ve bedava çalışan bir iş hayvanı haline getirmesinler.» AMAÇ buydu bu zulmü kırmaktı.

Yurdunu seven ve emekten yana olan aydınların başlattığı Köy Enstitüleri girişimi kısa zamanda şimşekleri üzerine çekmişti. Çünkü Köy Enstitüleri kitlelerde devrimci bilinç yaratan çağ dışı düzene karşı demokratik mücadele çizgisine götürün bir girişim olduğu çabuk anlaşıldı. SINIFLI toplumlarda kalkınmadan amaç; Egemen sınıfın kalkınması, okumadan amaç, egemen sınıfın okuması, özgürlükten amaç egemen sınıfın özgür olmasıdır. Bunun dışında kendi çıkarlarına ters düşen girişimleri budar ve yozlaştırırlar. İşte Köy Enstitüleri girişimi de çıkarları açısında tehlikeli görülmüş ve egemen tutucu güçler harekete geçerek, meyvelerini yeni yeni vermeye başladığı sırada kapatılmışlardır.

1946 yılından sonra kurtuluş savaşı geleneğimiz tümden terkedilmiş ve ülke kapıları ardına kadar EMPERYALİZME açılmıştır. Yurt yönetiminden radikal güçler tam olarak tasfiye edilerek, tutucu güçler hakimiyetlerini kurmuşlar ve Emperyalizme bağımlı kapitalist kalkınma modeli tam olarak benimsenmiştir. Bunun doğal sonucu olarak eğitimimizde emperyalizmin boyunduruğuna girmiş, ekonomik ve politik gücü elinde tutanlar eğitimin öz ve biçimini kendi çıkarlarına dönük bir şekilde düzenlemişlerdir. Yetiştirilmek istenen insan tipi kapitalist düzenden yana, onunla kaynaşmaya hazır, evet efendimci robotlaşmış, topluma, halkına yabancılaşmış, yaratıcılığı törpülenmiş, hayattan kopuk, işe yaramaz soyut anlamsız bilgilerle kafası doldurulmuş insan tipidir. Yetiştirilmek istenen insan tipi Egemen sınıfların ideolojisini benimsemiş, emekçi sınıflara yapılan baskıları hoş gören, çağ dışı bilgilerle koşullandırılmış insan tipidir. Amaç kokuşmuş, yok olmaya mahkum düzenlerini sürdürmektedir.

Fakat bilindiği gibi kapitalizmde ve kapitalizmin son aşaması emperyalizmde her ekonomik sistem gibi karşıtını içinde taşır. Ne yaparsa yapsınlar, hangi yola başvururlarsa vursunlar toplumun gelişmesinin dinamosu olan ÜRETİM GÜÇLERİ'nin gelişmesini engelliyemezler. Tarihin tekerleğini tersine çeviremezler. Buna kimsenin gücü yetmez.

Yeni bir üretim biçimi getirecek üretim güçlerinin gelişmesine bağlı olarak eğitim görüşleri de değişecek, bu değişiklik egemen güçlerinkinin tam karşıtı olacaktır.

İşte bugün içinde bulunduğumuz eğitim çıkmazının temelinde bu çelişki yatar.

"SOL„A KARŞIYIM

Aksoy ASLAN

«Sol» sözcüğü, toplumsal bilimler terminolojisine, Fransa Devrimiyle girmiştir. Devrim döneminde açılan mecliste, kralın yanlısı aristokratlar, feodal beyler, şanselyolar meclis başkanının sağında, işçiyi, yoksul köylülüğü ve dargelirli vatandaşları savunan burjuvalar ise meclis başkanının solunda yerlerini almışlardı. Ancak sol tarafta oturan burjuvalar gerçekten işçinin, köylünün temsilcisi değildiler. Tam tersi onların karşısındaydılar **düşmanlarıydılar.** Sınıfsal çıkarları bunu gerektiriyordu. Ne var ki o günün koşulları burjuvaziyi böyle görünmek, bu tür davranışta bulunmak zorunda bırakmaktaydı. Fransa devriminde, işçiler ve yoksul köylüler düşmanlarının düşmanları için çarpışmışlar, kan dökmüşler, zülümlere, baskılara göğüs germişlerdir. Bu nedenle Fransa devrimi, bir halk devrimi değil, bir ulusal devrimdir. Çünkü seçilebilmek için konan koşullar işçinin, köylünün meclise seçilmesini kesinlikle önlüyordu. Örneğin, belli miktarda işçi çalıştırmayan, bir iş yerine sahip olmayan kişinin seçilmesi olası değildi. işçinin ve köylünün ise bunlardan o gün olduğu gibi bugünde yoksun olduğu yadsınmaz bir gerçek.

Bugün Dünyanın bir çok ülkesinde bazı kişilerin «halk» sözcüğünden bu denli korkmasının, tedirgin olmasının, onu bir düşman görüp ağızlarına almamalarının, «millet» sözcüğüne kurtuluş simidi gibi sarılmalarının nedeni buradan ileri gelmektedir. Çünkü «halk» sözcüğü emeği ile geçinen, değerler yaratan, üreticileri, dar gelirlileri, işçileri ve de köylüleri içermektedir. Sınırları daha bir belirgindir, elle tutulur niteliktedir. «Millet» sözcüğü ise belli topraklar üstünde oturan ve geçmişi geleceği de kapsayan soyut bir kavramdır. Tüm insanları kapsamaktadır. Sömürülenle sömüren, değerleri yaratanlarla bu değerlere elkoyanlar içiçedir.

Fransa Devriminden sonra «sol» sözcüğü kullanılmaya başlamıştır. Burjuva devrimi geliştikçe, ezilenle ezilen belirgin hale geldikçe «sol» sözcüğünün anlamı, kimin nerede yerini aldığı bir iyice ortaya çıkmıştır. Burjuvazi, ilk dönemde ilerici, devrimci, işçiden, köylüden yana görünmüştür. Bu doğaldı da. Çünkü her düzen, kendisinden önceki düzenden daha ileridir ve devrimcidir. Sosyal düzenleri niteliği zaman geçtikçe daha belirginleşir, tüm boyutları ile ortaya çıkar.

Feodal düzeni işçiye, köylüye dayanarak yıkan burjuvazi devleti tam olarak ele geçirememiş, gerekli yasal düzenlemeleri tamamlıyamamıştı. Bu nedenle de işçiden, köylüden yana görünmek zorunluluğundaydı. Burjuvazi oturduğu zemini sağlamlaştırdıktan sonra giderek işçiyi, köylüyü ezen, yarattıkları değerleri elinden alan yasal düzenlemeleri getirmiş, bunlara karşı çıkan işçiyi, köylüyü ise insafsızca, gaddarca ezmiş oluk kan dökmüştür. 1871 Paris komünü bunun unutulmaz bir örneğidir.

Bugün gerçek demokrasileri karalamak, yıkmak, CIA ajanları ile darbeler düzenliyerek halk yönetimlerini devirmek için oyun üstüne oyun tezgahlayan sömürücü sınıflar, egemen güçler gibi, o dönemin egemen ve sömürücü sınıfları da Fransa Devrimini yıkmayı, karalamayı ortadan kaldırmayı amaçlamışlardı. Örneğin, Fransa Devrimi üzerine bir konuşma yapan o dönemin İngiliz Dışişleri bakanı Edmund Burke şöyle diyordu, «Sosyal düzen Tanrı tarafından kurulmuştur. İnsanlar onu değiştiremezler. Fransız ihtilali aristokrasiyi yıkmakla tüm sosyal ve toplum uygarlığını yıkmaktadır. Fransız aristokrasisini korumak, tüm uygarlığı korumaktır. Onun için Fransız ihtilalcilerine karşı haçlı seferi açılmalıdır.» Aristokrasiye karşı olmak, insan köleliğine karşı çıkmak, uygarlığa karşı olmak. Kendilerini uygarlıkla, insanlıkla özdeşleştiriyorlar. Sanki bugünde aynı oyunlar oynanmıyor mu? Bu

düzene dokunulamaz, bu düzen atalarımızdan kalmıştır. **Bu düzeni yıkmak,** değiştirmek istemek, milletimizin değer hükümlerini, inançlarını, örf ve ananelerini ortadan kaldırmak demektir.» (Cumhuriyet Gazetesi, 12 Kasım 1967, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ün Millet Meclisindeki konuşmasından) Aradan ikiyüz yıl geçmiş, ne var ki kafalar aynı kafa, olayları değerlendirme açıları aynı. Çünkü sınıfsal çıkarları bu biçimde konuşmalarını zorunlu kılıyor. Gelişmenin, ilerlemenin, çağdaş düşüncenin çok gerilerindeler, ve de devrimin düşmanıdırlar.

Düzenden, o düzenin değişmesinden çıkarı olan tutucular, bilimin, sanatın, gerçeğin, ışığı ve bu ışığı Premetus gibi halka ulaştıran öğretmenin, gerçek aydının da düşmanıdırlar. 1901 yılında, Servet—i Fünun Dergisinde H. Cahit Yalçın «Hukuk» başlıklı bir yazı yayınlamıştır. Bu yazıda «Fransa İhtilali», geçiyordu. Dönemin ileri gelenleri isteri nöbetine tutulmuşcasına dergiye saldırdılar, yazarları çilyavrusu gibi dağıttılar, şuraya buraya sürdürler. Yasaklarla, baskılarla gerçekleri gizleyebileceklerini, zülümlerini sürdürebileceklerini sandılar. Yıldız sözcüğünü bile kitaplardan çıkarttı zavallı II. Abdulhamit. Şimdi «Cennetmekan»ın karanlıkçı hayranlarıda sanatın, öğretmenin, solun, ışığın düşmanı. Akbabanın pençesini andıran kanlı pençelerini öğretmenin ensesine saplayacaklarını şişine kasıla söylüyorlar. Baskılar, zülümler, kanlı eller ağababalarına yarar getirmedi, taklitcilerine hiç getirmeyecektir. Donkişot'da yel değirmenlerine saldırmış, ama sonucu açık seçik ortada.

Terminolojide «solcu» olmak, halktan, işçiden, yoksul köylüden, emeği ile değerler yaratanlardan, alınterinden yana olmaktır. «Solcu» olmak, ilimden, doğada herşeyin sürekli değişiminden, bu değişimi zıtlıkların oluşturduğundan, toplumun, insanlığın ileriye doğru gittiğinden yana olmaktır. «Solcu» olmak, gerçek demokrasiden, düşün özgürlüğünden, her sınıf ve tabakanın kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda özgürce örgütlenmesinden yana olmaktır. «Solcu» olmak, ışıktan, aydınlıktan, yaratılan ulusal değerin emek ölçüt alınarak dağıtılmasından, insanın insan sömürmemesinden yana olmaktır. «Solcu» olmak, yeraltı, yerüstü kaynaklarına sahip çıkmak, elin gavuruna değil kendi halkına güvenmek demektir.

Tüm bunların karşıtlarını düşünmek yapmak, bilime, ışığa ve sosyal gelişime karşı çıkmak ise sağcılıktır, sağdır. Sağcılık, sömürüye, insanın insanı köle olarak kullanılmasına karşı çıkmaz, çıkamaz. Çünkü sağın varlığı, sömürüye dayanır, yaratılan artı — değerin işçiden, köylüden çalınmasına dayanır. Sağ tutucudur, bağnazdır, işçinin ve köylünün düşmanıdır. İşçinin ve köylünün düşmanıdır. İşçinin, köylünün uyanmasına, örgütlenip yönetime talip olmasına şiddetle karşıdır. Sivrisineğin varlığı, bataklıkla özdeştir. Bataklık yok olunca, kendisi de yok olur. Sağın varlığı da işçinin köylünün yarattığı değerleri elinden almaya bağlıdır. Köylü, işçi uyanıp bilinçlenip kendi yarattığı değerlere sahip çıkar, parlamentoda çoğunluğu sağlayarak yönetime gelip siyasi gücü eline alır, devlet çarkını kendi sınıfsal çıkarlar doğrultusunda biçimlendirirse sağ sivrisinek gibi ortadan yok olur, sınıfsal işlevi de böylece son bulur. Kavram karışıklığı yapmasının, putsal ve soyut kavramlara kurtulus simiti gibi sarılmasının, «vatan parçalanıyor» diye avaz avaz bağırmasının kökenide işte bu sınıfsal işlevinin son bulması yatmaktadır.

«Sola karşıyım, solculuğa karşıyım. Solculuk bu ülkede olmamalıdır.» demek «işçinin, köylünün ve tüm ezilen sınıf ve tabakaların karşındayım, insanın insan sömürmesinin yanındayım» demektir. Gerçek ahlak soldadır. Çünkü, toplumla mutlu olunur, toplumla birlikte acı çekilir, toplum içinde yaratılır, toplumla tüketilir, kişiler alınmaz, kişiler satılmaz. Emek yüce bir değerdir ve emeğin yüce bir değer olması için tüm olanaklar seferber edilir.

Ne var ki tüm karşı çıkmalar, çamur atmalar, solu karalamalar, solcuların ensesine kanlı tırnaklarını geçirmeyi hayal etmeler boşunadır. Kervan yürüyecek, emekçi halkımız her geçen gün biraz daha uyanacak yarattığı değerlere sahip çıkacaktır

İLGİNÇ SÜRGÜNLER

Gazı Eğitim Enstitüsünün öğrenciler tarafından çok sevilen demokratik tavırlı ilerici müdürü YAKUP ŞİMŞEK Cephe'nin hışmına uğradı. Yakup Şimşek öğrencilerle kaynaşmasının ve demokratik tutumlarının «ödülü» olarak Mamak Lisesi Tarih öğretmenliğine sürülmüştür.

Gazi Eğitim Enstitüsü Eğitim Bölümü öğretmenlerinden ZEHİYE TÜRKMEN Gülveren Lisesi Felsefe öğretmenliğine sürülmüştür. Bu öğretmenin sürgün edilme nedeni de demokratik inançlı olması ve vermekte olduğu sosyoloji derslerini çağdaş bir anlayışla yürütmesidir.

Zehiye Türkmen okulların kapatılmasına bir hafta kala sürülmüş ve öğrencilerin sınavlarını yapması engellenmiştir. Dersler bittikten sonra okula yeni atanan öğretmenler hiç tanımadıkları, derslerine girmedikleri öğrencileri sınavdan geçirerek «değerlendirme» yapacaklardır.

Ders verdiği bir sırada sınıftan çıkarılıf kararnamesi tebliğ edilen Zehiye Türkmen'in mücadelesi sürecektir.

Gazi Eğitim Enstitüsünün Türkçe öğretmenlerinden **EMİN ÖZDEMİR** İncirli Lisesine sürülmüştür. Emin Özdemir dil ve kültürel çalışmalarıyle kamuoyunun çok iyi tanıdığı bir öğretmendir. Bu sürgün arkadaşımızın ilerici çalışmalarını engelleyemiyecektir.

Gazi Eğitim Enstitüsünün çok sevilen Türkçe öğretmenlerinden **ORHAN ORAL** Abidinpaşa Lisesine sürülmüştür. Arkadaşımız emekliliğini istemiştir.

Öğretmen Okulları Şube Müdürü **TEMEL ATEŞ** ve Orta Öğretim Genel Müdürlüğü şube müdürü **CEVDET KAZAKOĞLU** Ortaokul Türkçe öğretmenliğine sürülmüşlerdir. Bu iki üyemiz için gösterilen gerekçe «ihtiyaç» tır. Ne var ki «Öğretmen ihtiyacı» için bu sürgünler yapılırken yerlerine gene aynı kıdemde öğretmenler verilmiştir.

SENDİKAL HAKLAR

1961 ANAYASASI ESKİ DURUMU
MADDE : 46

Çalışanlar ve işverenler, önceden izin almaksızın, sendikalar ve sendika birlikleri kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten ayrılma hakkına sahiptirler.

İşçi niteliği taşımıyan kamu hizmeti görevlilerinin bu alandaki hakları kanunla düzenlenir.

Sendika ve sendika birliklerinin tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz.

12 MART'TA GASBEDİLMİŞ ŞEKLİ
MADDE : 46

İşçiler ve işverenler, önceden izin almaksızın, sendikalar ve sendika birlikleri kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten ayrılma hakkına sahiptirler. Bu hakların kullanılışında uygulanacak şekil ve usuller kanunla gösterilir. Kanun, Devletin ülkesi ve milliyetiyle bütünlüğünün, milli güvenliğin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması maksadıyle sınırlar koyabilir.

Sendikalar ve sendika birliklerinin tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz.

ÖYKÜ

FİLİNTANIN UCUNDA

DURAN YILMAZ

Güneş Toros'lardan kurtulup Teke ovasına serpildiğinde sayısız dukkuk üveyik sesleri birbirine karışıyordu ormanda. Pala Ahmet atını göçün önünden sürüyordu. At, yelesini bahar kokulu sabah yelinde tarayarak yol açıyordu yaylaya akıp giden göçe. Hali heybesinin sağ gözünde namlusu aşağı, kundağı yukarı sokulu filinta, at zağaldıkça kopup fırlayacak gibi savruluyordu. Göç daha Koca Ahmetler kırındayken. Pala Ahmet Fettahlı ormanlarına girdi. Üveyik ve dukkuk sesleri, sevince karışık bir öfke yaratıyordu içinde. Bir hüzün, kin... Koyunlar kuzularken, zemherinin sonunda büyük oğlu vurulmuştu sürünün başında. Vurduranı biliyordu ama bir fırsat doğmayınca ne yapabilirdi...

Yüzüne çarpan yelin serinliği bir ferahlık, bir ataklık kazandırıyordu. Ve öfkeleri, kinleri arada bir eriyip gidiyordu yelin okşamalarında. Ama Pala Ahmet şöyle bir düşününce geçmişi, birden kabarıyordu kini, öfkesi: Neydi bu çektikleri... Teke çukuru pis bir çukurdu. Ağalar için yaratmış sanki bu çukuru yaratan. Uçsuz bucaksız ovaları onların emrine vermiş. Demiş ki: «Ufkundan kuş uçurmayın, insan geçirmeyin yakınından.. Elinizden gelen her kötülüğü bildiğinizce yapın, vurun, ezin, pusturun, kan işetin...»

Pala Ahmet, kartal bakışlarıyla ormanı tarıyordu atın üstünde. Bir pusuya düşürebilirler düşüncesiyle bir gerili yaydı sanki ya da istinatta bekleyen filinta. Atının ayakları suları tozutarak Nilüferli çayı geçti. Ormanın içinde, yolunu şaşırmadan, duraklamadan akıp gidiyordu yolun dönemeçlerine uyarak... Pala Ahmet ustaca dengeye alıyordu kendini. Gözleri ormandaki en ufak kıpırtıyı kaçırmıyordu. O hızla zağladı. Bahadır çayına geçit veren Roma yapısı taş köprüye girdi at. Pala Ahmet birden asıldı dizgine. Sağ elini buluşturdu filintayla. Çekti. Doğrulttu karşısına. Ve bağırdı:

«Davranma! Eller havaya!»

Top oldu. patladı Pala Ahmet'in sesi Mahmut Ağa'nın kulaklarında. İrkildi, yutkundu. Farkında olmadan kollarını usulca yana açtı, kaldırdı. Mahmut Ağa yaptığı korkaklığı anladığı anda iş işten geçmişti Bir kere kaldırmıştı ellerini. İşte bu anda acıyla bir telin göğsünde koptuğunu duydu Ufaldığını, büzüldüğünü, tüm görkeminin yitirdiğini hisetti. Nasıl da boş bulunmuş tu. Kendine kızmaya başladığı anda makanizmanın soğuk şakırtısıyla ürperdi, ağzın açtı, yumdu. Gözlerini iyice açarak baktı Filinta par par yanıyordu güneşte. Alnına bakan kız ağzınca daracık deliği büyüyor bir dev ağzı oluyor, yutmak için Mahmu Ağa'ya yaklaşıyordu. Soluğunu tuttu, yutkundu Mahmut Ağa. Boğazı birden nası da kuruyuvermişti. Yapış yapış, kekremsi..

Filintanın ucundan kinle, öfkeyle bakan Pala Ahmet'in gözleriyle karşılaşt gözleri. Göz değil, bir çift şimşekti çakan aman vereceğe bağışlayacağa benzeme yen... İşte tâ yeni korkuyu tattı Mahmu Ağa. Usuldan bir sıcaklık sardı bedenini.. Yüreği hızlı bir koşuya kalktı, göğsünd tepinmeye başladı. Bu yürek, senelerdi taşıdığı yürek değil miydi? Sanki göğsün yarıp çıkmak, çıkıp Mahmut Ağa'yı oracık ta koyup kaçmak istiyordu. Kollarında boşluğa tâ böyle asılı bırakıp gitmek..

Mahmut Ağa'nın kolları sızlamaya başladı. Tutamıyordu havada. Böylesi bir zor koşulmamıştı yaşamında. Gözleri Pala Ahmet'in gözlerinde, usul usul indirmiye başladı kollarını. Sağ kabasında sallanan tabancasını bir kapabilse. Ah! Bir kapabilse. O zaman görürdü yaşlı kurt «eller hava ya»yı... Makanizmayı bir daha çevirdi Pal Ahmet. Filintanın boğazındaki mermi fırladı. Havada taklalar atarak köprünün atından dürüle, şorlaya akan suların için «cump» ederek düştü. Bu ses suyun çağıltısından kurtuldu. Ok oldu saplandı Mahmut Ağa'nın kulaklarından beynine. Ker

liliğinden kaldırdı ellerini iyice yukarı. Başının tâ üstünde tuttu.

Kollarının iki yanında, açıkta asılı, verikalı tabancalarını düşündü. Şu an için hiç aydası yoktu bunların kendine. Kolları... h kolları! Omuzlarından. dirseklerinden atır çatır sökülüyor, koparılıyordu. Koca ağlar gelip gelip biniyorlardı sanki kollarına.. Ah! Bir tutabilse kollarını havada.... 'ek tasası kollarıydı. Gene indirmeye başadı kollarını filintanın ardından ışıyan özlere bakarak, usul usul, sinsice...

Pala Ahmet tetiğe bastı usulca. «Tık» tti, istinada dayandı tetik. Birden kaldırdı ollarını Mahmut Ağa. Gözleri iri iri açılıerdi hemen. Şimdi canı tetikte bekleyen alın parmakta topalıp kalmıştı. Parmağın ir ufak hamlesinde, bir direm ağırlıkta sılıydı canı Mahmut Ağa'nın. İstinat sesi ir bomba oldu, öttü beyninin içinde. Elleri avada, çarmıha gerildi. Yüreği tırıstan a hızlı koşan bir deli taydı artık. Göğsü ar geliyordu yüreğine. İstinat Ölümü usura ağzında tutan dirençti. Koca Dumanar ovasını verirdi şu anda, filintanın arpaığından bakan gözlere. Ama konuşacak, dayacak hali yoktu ki... Ağzı kupkuru bir ırındı. Bütün tükürükleri kuruyup gitmişi. Cebindeki deste deste paraları, altınları nımsadı. Mahmut Ağa'nın her istediğini aptıran kudretli paraları, filintanın ucuna ışıyan gözlere hükmetmiyordu bir. Edeniyecekti de. Bunu çok iyi biliyordu Mahnut Ağa. Öylesine de susamıştı ki... Atının yakları altından akıp giden çayı bir yuumda içmek istiyordu. Bir tek yudumda..

Birden eskilere kaydı aklı. Belli bir düüncede tutamıyordu aklını. Vurduğu deelerin, sığırların, atların bağırtıları yanılandı kulaklarında. Ürperdi. Kendini o ayvanlara benzetti. Hele bir sarı maya ardı ki, kurşunu yeyince, dağlarda yankınmıştı böğürtüsü. Ön dizlerinin üstüne mış, sonra devrilivermişti. Sarı mayanın aşında ağıt kuran yörük kızları, gelinleri eldi gözlerinin önüne bir bir. Anaları, acıları, ölmüşçesine içli ağıtları.. Öküzler, analar, koyunlar kaçışıyordu gözlerinin nünde. Çevresini saran ormandaki her ağaç bir dana, bir koyun, öküz, deve, dorum... oluyor, rastgele kaçışıyorlardı artık. Kurşunu yeyen deliler gibi çırpınıyor, sonra devriliyor, donup kalıyordu.

Yumdu, açtı gözlerini. Bu sefer de öldürttüğü insanlar dizildiler sıra sıra. Terliyorlar, yakarıyorlar, adamlarının ayaklarının ayaklarının altında sürünüyorlardı. Kurşunu ya da kamayı yeyince haykırışları, ağızlarını açа kapaya, bir balığın ölüşüne can çekişleri yineleniyor, canlanıyordu hayal perdesinde..

Gözlerini gene yumdu, açtı hayal perdesini silmek için. Bir amele kız belirdi bu kez gözlerinin önünde. Gözleri menevşe yeşili, saçları bal çağlayanı, yüzü pembe nurdan... Başladı yakarmaya Mahmut Ağa'ya: «Etme Ağam, kıyma bana... Dünyamı karartma! Öldür de yapma bunu. Sonra nasıl çıkarım nişanlımın yanına. El içine...»

Hep filintada gözleri. Yutkundu: Ölmek böylesine zordu demek!..

Ettiklerini Pala Ahmet'in sayıp dökmesine gerek yoktu. Her ettiği gelip gelip dkiliyordu gözlerinin önüne. Hem de en acı, en vurucu şekilde.

Pala Ahmet arpacığın üstünden şahin gözleriyle izliyordu Mahmut Ağanın yüzünün türlü renge girişini. Yutkunuşunu, suya fırlayan merminin ardından ürkek bakışını, en ufak seste toparlanışını... Hiç kaçırmıyordu. Çiftliğinde bir aslan kesilen, kükreyen Mahmut Ağa'nın ufalışına, büzülüşüne bakıyordu Pala Ahmet. Sindire sindire, zevkle bakıyordu. O «heeyt anasını!». «heeyt soyunu, sopunu!...», «yitin! eriyin!», «Mahmut Ağa geliyor! Görmediniz mi?...» diye naralar atan adam bu muydu? Gerçekten şu elleri havada, renk renk değişen, solan, terleyen, pusan adam mıydı Mahmut Ağa... Şaşıyor ve sormak istiyordu kendisine. Ama sormaya ne gerek var. İşte karşısındaydı Mahmut Ağa. Kollarından boşluğa asmıştı onu. Ve filintanın ucundan seyrediyordu...

Hesaplaşmaya hiç gerek görmüyordu Pala Ahmet. Bahadır köprüsünün üstünde mahkemeyi kuruvermişti işte. Kendini, kendine yargılattırıyordu Mahmut Ağa'ya.

Filintanın üstünden onu seyrederek. Bundan iyi nasıl hesaplaşılırdı?

Az önceki terleyen, sarartan perde ıradı gözlerinin önünden Mahmut Ağa'nın. Kollarında, sırtında çakan sancılar çekip alıyordu canını. Filintadan da beterdi bu. Lif lif koparılıyordu kolları, parmakları, omuzları.. Boynu bir kazıktı çatır çatır kırılan, sökülen bir kazık.. İsa üstüne dinlediklerini hatırladı Mahmut Ağa. Devrin birinde, böyle, tam kendisi gibi germişlerdi İsa'yı. Ama ağaca çakmışlardı onu, kendisiniyse boşluğa.. Çok zordu boşluğa çakılmak ve kollarını havada tutmak. Atı ayak değiştirdi altında. Gemini şakırdatarak gevdi. Sarsıldı, iyice kaldırdı kollarını. Gözleri hep filintanın dar ağzında.. Başı dönmeye başladı. Sola doğru kaykıldığı sandı. Sağa toparladı kendini. Ama sağ yanına kaykılıyordu aslında. Baş dönmesinden gözlerini yumdu, açtı. Pala Ahmet arpacağın üstünden seyrediyordu onu. «Eğilerek kaçacak kurşunun önünden» diye düşünüyordu. Tetikteydi.

Sırtı katılaştı. duyumsuzlaştı Mahmut Ağa nın. Müthiş acılarla gömülüydü beli, bıkını. «Artık işi bitirse» diye düşündüğü bile oluyordu.

At gene ayak değiştirdi. Karşısında, kulakları kısılı duran. gözlerini iri iri açarak kendine bakan al, yörük atına baktı Mahmut Ağa'nın atı. Binicisinin durumundan habersiz, usul usul, dostça kişnedi. Mahmut Ağa durmadan yutkunuyor, gittikçe kaykılıyordu sağının üstüne. Gözlerinin önünden sular dürüle aktarıla, köpürerek akıp gidiyordu. Bir yeşil, lâcivert, bir mavi, bir gümüş rengine boyanıyordu sular. Mahmut Ağa artık ölüsünü düşünüyordu. Filinta üfürüverse kursağındaki ölümü. Kurşun alnından mı girerdi. Acı duyar, bağırmasına zaman kalır mıydı ... Burasını kestiremi yordu işte Mahmut Ağa. Ama inlerdi mutlaka... Ve bir şeyi çok iyi kavramıştı: Ölmek çok zordu, dille anlatılamayacak kadar zor...

Artık kollarını dayayamaz oldu. Sabrı bitti bitiyordu. Ama elinden ne gelirdi, zalım filinta alnının ortasına bakıp dururken. Filintanın kız ağzı yaklaştı, büyüdü, ışıladı. Silkindi filintanın ağzına düşmemek için. Toparlandı. Hızla elini attı sağ kabasındaki tabancasına. Ama Pala Ahmet'in kalın, küllü parmağı fırsat vermedi Mahmut Ağa'nın eli tabancasına yetsin. Bastı tetiğe, istinadın ölümden yüzüne geçti tetik. Filinta sarsıldı-güldü. Ormanda yankılandı gülüşü, sustu sonra. Mahmut Ağa'nın başının arkasından bir şeyler püskürdü, saçıldı. Atı ürktü. Geldiği yöne döndü, koştu. Mahmut Ağa'nın ölüsü savruldu. köprünün öte ucundaki zakkumların içine düştü. Öylece kaldı. At çoktan kaybolmuştu ormanda.

Pala Ahmet filintasını heybesine yerleştirdi, eskisi gibi, baş aşağı. Derin bir soluk aldı, verdi. Bir büyük dağın ağırlığı kalkıvermişti sanki üstünden. Atını topukladı. Ormanı yaylaya doğru delip geçmeye başladı. Yüzünü okşayan çam kokulu yeli ciğerlerinde eriterek. Dukkuk ve üveyik seslerini dinleye dinleye...

«yardım» ve yabancı sermaye sömürüsü

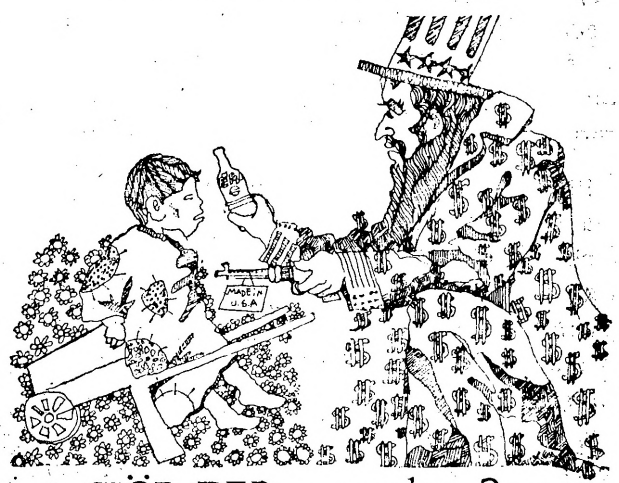

TÖB-DER yayınları 3
araştırma bürosu

Fiyatı : 7,5 Lira. Üyelerimize yüzde elli indirimlidir.

bilim ve sosyalizm yayınları

ATAÇ SOKAK, NO 36/2
YENİŞEHİR - ANKARA

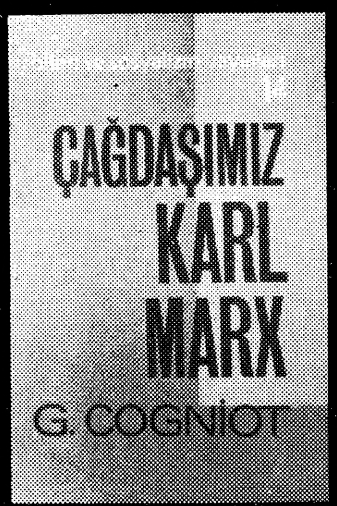

15 TL.

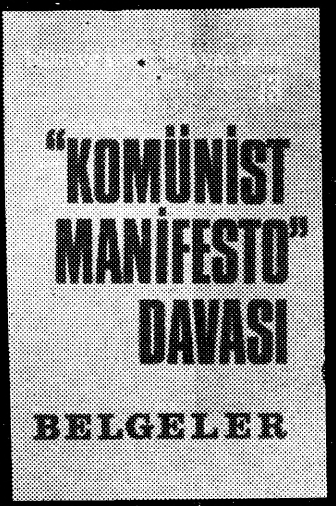

10 TL.

10 TL.

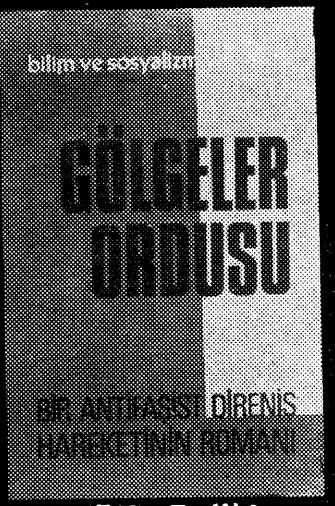

17,5 TL.

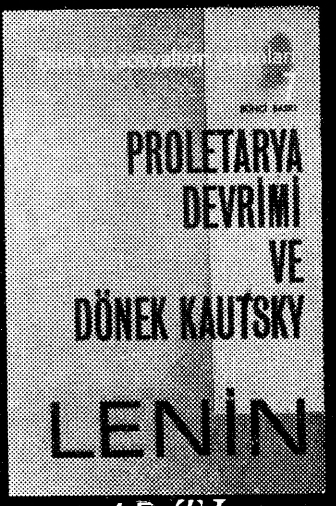

15 TL.

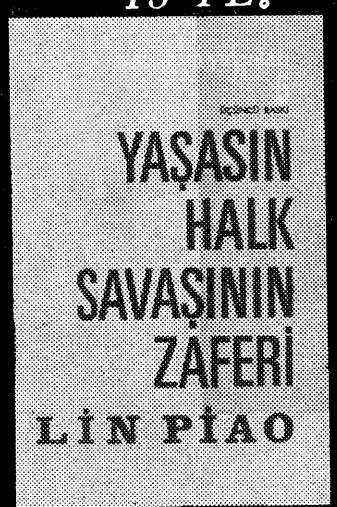

10 TL.

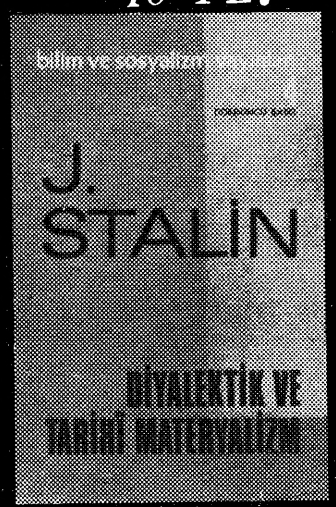

5 TL.

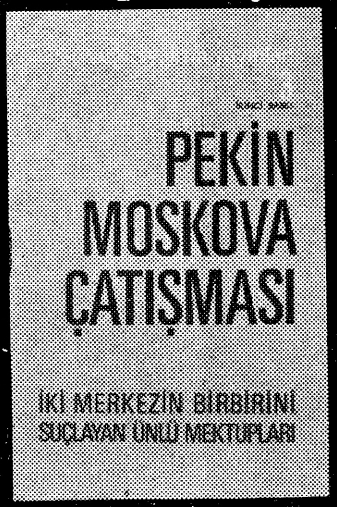

10 TL.

12,50 TL.

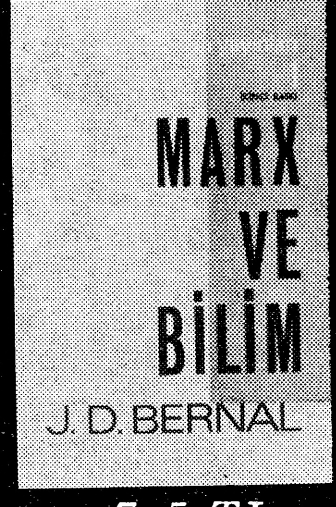

7,5 TL.

KADINLARIMIZ

ve kadınlar,
bizim kadınlarımız;
korkunç ve mübarek elleri,
ince, küçük çeneleri, kocaman gözleriyle
anamız, avradımız, yarimiz.
ve sanki hiç yaşamamış gibi ölen
ve soframızdaki yeri
öküzümüzden sonra gelen
ve dağlara kaçırıp uğrunda hapis yattığımız
ve ekinde, tütünde, odunda ve pazardaki
ve karasabana koşulan
ve ağıllarda
ışıltısında yere saplı bıçakların
oynak, ağır kalçaları ve zilleriyle bizim olan
kadınlar,
bizim kadınlarımız.

NAZIM HİKMET